1 237

СМРТ ФАШИЗМУ — СЛОБОДА НАРОДУ!

Поштарина плаћена у готову.

Млади борац

ОРГАН УЈЕДИЊЕНОГ САВЕЗА АНТИФАШИСТИЧКЕ ОМЛАДИНЕ СРБИЈЕ

Број 20 Година II | 7 МАРТ 1945 | ЦЕНА 10.— ДИНАРА

СВЕТСКА ОМЛАДИНСКА НЕДЕЉА – НЕДЕЉА ПОБЕДЕ –

Светско омладинско веће, преко омладинских организација свих демократских народа, организује у времену од 21 до 28 марта Светску омладинску недељу. Прослава те недеље долази у историјски најзначајнијим данима општег ослободилачког рата, у предвечерје коначног слома фашистичке Немачке. Одлуке Кримске конференције, једнодушност и чврстина антихитлеровског блока, припреме за коначни ударац по хитлеровској жгадији и величанствене победе Црвене армије, дају „Недељи пролећне офанзиве" особити значај. Она неће бити само манифестација и прилог братству и оружаном јединству све слободољубиве омладине света, појачања општих ратних напора, помоћ у изградњи разорених земаља и учвршћење пријатељства међу народима. „Недеља пролећне офанзиве" биће значајна и по томе, што ће то бити и офанзива на разбојнички Берлин и важан допринос учвршћењу трајног мира.

Омладина Југославије слави Светску омладинску недељу у тешким и коначним бојевима за истеривање и уништење окупатора и домаћих издајника из наше домовине. Збратимљена и уједињена у ослободилачком рату, омладина Југославије ће утростручити своје снаге у ратним напорима: да ова Светска омладинска недеља буде последња у рату, да наша омладина докаже да заиста заслужује оно место у међународној јавности које јој је слава њеног оружја донела.

Омладина Србије славиће ове велике дане међународне омладинске солидарности на ослобођеној земљи. Чињеница да нису још ослобођени многи крајеви наше домовине, да још горе села у Босни, Славонији, Загорју, Словеначкој и Истри, да свакодневно убице са кукастим крстом уништавају стотине и хиљаде невиних жена, деце и стараца, намеће омладини Србије још више дужности и одговорности. Зато ће за српску омладину Светска омладинска недеља бити ратно и радно ударничко славље, славље братства са омладином свих југословенских народа, братства и дубоког пријатељства са балканским народима и омладином целога света.

Омладина на фронту заложиће све своје снаге да наша армија постане још силнија. Потпуно владање техником свог оружја, изучавање војничке вештине, развијање гвоздене дисциплине и одговорности, другарска инструктивна помоћ младим и новим борцима, ликвидирање неписмености, подизање опште политичке свести — то су задаци, које „Недеља пролећне офанзиве" поставља нашим борцима. Омладински митинзи, бојна такмичења, курсеви, стрељачке, лакоатлетске и футбалске утакмице — то су форме, које остварују горње задатке.

Пред омладином у позадини стоје врло важни и разнолики задаци. Појачана помоћ фронту, снабдевање обућом, одећом и намирницама пострадалих крајева, слање колективних и појединачних писама војним јединицама и братској омладини Хрватске, Босне, Словеније, Македоније и Црне Горе — све то треба да добије масован карактер.

У изградњи наше државе и за време припрема прославе Светске омладинске недеље развићемо масовно ударништво и унети сву снагу младалачког полета и хероизма. Омладинске организације треба већ сада, у току припрема, да створе план за извршење конкретних задатака, који стоје пред нашим народом и народно-ослободилачким властима. Поред крупних акција, као што су сеча дрва или берба кукуруза, морамо пронаћи и радити на новим задацима. Омладина по фабрикама и радионицама треба да створи ударне групе, које ће на бази масовног такмичења повећати нашу производњу. Нашим народним властима треба пружити пуну помоћ за оспособљавање саобраћаја. Зато Светска омладинска недеља може и треба да протекне у стварању радних јединица, које ће у току прославе примити на себе оправку и изградњу пруга, путева и мостова.

Пред целу нашу омладину поставља се неодложан задатак обраде земљишта за сетву. Омладинске радне јединице ће обрађивати напуштена имања и имања другова који се налазе у војсци. Стварање градских и сеоских башта тражи од нас такође пажљиве припреме. У свим окрузима и срезовима где има садница шумског дрвета треба спровести акцију за пошумљавање уништене шуме.

У Светској омладинској недељи не сме ни један омладинац - радник да остане ван синдиката. Наше организације учиниће све за потпуно обухватање радничке омладине и њено организовање. Исто тако задруге и задругарство, као важан фактор у нашој привреди, треба да осете снажну подршку омладине.

„Недеља пролећне офанзиве" биће недеља офанзиве на мрак и незнање. Наше организације ће појачати рад на културном подизању омладине. Аналфабетски, хигијенски и други течајеви морају се омасовити и нови организовати. Те недеље наша омладина ће осетити нови дух напредне културе читавог човечанства. Организовањем спортских такмичења постићи ћемо да наши младићи и девојке после те недеље буду још чвршћи и јачи.

Омладина слободољубивих народа целога света окончава данас крвави бој са фашизмом. Светско омладинско веће позива нас да учврстимо јединство омладине целога света. Светска омладинска недеља пружа нам највеће могућности за остварење тога задатка. Кроз ослободилачки рат створено је несаломљиво јединство, братство и пријатељство наших народа. Братство омладине балканских земаља постаје сваким даном све јаче и јаче. Омладина Југославије ће у „Недељи пролећне офанзиве" чврсто стегнути руке омладини свих народа — бораца за слободу.

Из Бугарске: наша и бугарска деца братски стежу руке

Омладина Србије ће општем прилогу братства и пријатељства међу народима дати и свој део. Ми ћемо измењати делегације са југословенским и осталим балканским народима. У току Светске омладинске недеље треба спровести живу активност у циљу зближења и упознавања, борбене и радне сарадње са пограничним крајевима осталих федералних јединица. Зајечарски, нишки, пиротски и врањски округ организоваће манифестације братства са бугарском омладином.

Да би у Светској омладинској недељи постигли добре резултате и показали спремност за решавање и најтежих задатака, морамо одмах отпочети са припремама за прославу. Без унапред израђеног детаљног плана за ту недељу не може се замислити ни успех. Наше организације ће створити привремене одборе, који ће руководити прославом и организацијом свих акција Светске омладинске недеље. Ти одбори ће свестрано искористити штампу, конференције, митинге, спортска такмичења и друге форме окупљања за што јаче популарисање „Недеље пролећне офанзиве".

Да би сви поменути задаци добили ону ударничку снагу и омладински полет, који нам је својствен, треба све поставити на базу такмичења. Али резултате такмичења треба брзо и на време објављивати и то свакодневно, како би такмичење постигло још већи успех. У том циљу могу се издавати срески и окружни билтени о активности омладине у данима прославе.

Сви задаци који се данас постављају пред омладину Србије, као и које она решава, морају протећи у духу „Светске омладинске недеље". Зато заложимо све омладинске снаге, да омладина Србије, у данима прославе међународне омладинске солидарности, да што већи допринос у ратним напорима за коначни слом фашизма и трајан прилог братству и јединству свих слободољубивих, демократских народа — темељац трајног мира и срећне будућности младих. Не жалимо жртве да „Недеља пролећне офанзиве" — буде недеља велике победе.

Д. Ћ.

Маршалу Титу поверен мандат за састав јединствене владе

Краљевско намесништво, образовано у духу споразума Тито — Шубашић, положило је заклетву 5 марта ове године. Одмах после тога оно је примило и уважило оставку владе Др. Ивана Шубашића. Истовремено је Национални комитет одржао седницу под претседништвом маршала Тита, на којој је донесена одлука о оставци. На основу тога маршал Тито је предао писмену оставку Националног комитета претседнику АВНОЈ-а Др. Ивану Рибару. Краљевско намесништво колсултовало је Др. Рибара у погледу личности мандатора за састав јединствене владе и на његов предлог поверило је мандат маршалу Југославије Титу.

8 МАРТ

Осмо з марта учествоваће и наше жене, први пут слободно и јавно на међународној прослави женског дана. Први пут оне ће јавно манифестовати своја осећања, потврдити своја крвљу и борбом стечена права и заветовати се да ће их очувати и учврстити залагањем свих својих снага за коначну победу.

•

На II конгресу социјалиста, 1910 године у Копенхагену, на иницијативу Кларе Цеткин, у донесеној резолуцији позване су све жене света да, уједињене и сложне, а уз помоћ радничких синдиката, поведу борбу за изборно право, а доцније и за своја политичка и грађанска права. За манифестациони дан овог покрета узет је 8 март, датум кад су амерички радници јавно иступили на демонстрацијама, тражећи женско право гласа. Овај се датум ускоро почео славити у свим земљама: Немачкој, Аустрији, Данској, Швајцарској, а затим и у Француској, Русији, Кини и Јапану. После велике Октобарске револуције, у Совјетском Савезу овај дан постаје женски празник — опште пролетерски празник. Тога дана у овој слободарској земљи одржавају се свечане седнице, конференције, велике приредбе и концерти. Тог дана обавезују се совјетске жене да ће својим масовним учешћем у социјалистичком такмичењу помоћи својој отаџбини, залажући све своје снаге на свим пољима радне и политичке делатности. У осталим земљама, овај дан означава решеност жена да коначно извојују своја права, да покажу своју спремност на путу борбе за слободу и напредак човечанства.

У Србији, још 1910 године, на великим демонстрацијама, тражено је да се жене уведу у бирачке спискове. И доцније, у време најтеже реакције и назадњаштва, жене нису никад заборављале 8 март, и оне су преко свог женског покрета, под претњом хапшења, прогањања, исмејавања и суровог угушивања, смело изнашале своје пароле. Ниједна првомајска демонстрација није прошла а да пароле 8 марта нису биле прокламоване.

Са све већим увлачењем страшне и отровне фашистичке клице у све гране живота наше отаџбине, жене све упорније и решеније бране своја права, бране их свешћу да фашизам претставља највећег непријатеља жена, а тиме и највећег непријатеља народа. Са том свешћу улазе наше жене у народно-ослободилачку борбу. И оне, као борци, официри, болничарке и политички радници, као мајке-хероји и сестре-хероји војују крвљу својом и пламеном вером за победу слободе и једнакости, за бољи живот и срећнију будућност. И баш зато што су ушле у велику народну борбу и као мајке, и као сестре, и као жене и другарице, оне су показале највећи хероизам и највећу веру. Оне су знале да ће народна борба донети њиховим синовима светлу будућност, њиховој браћи слободу а да ће са својим друговима моћи равноправно и својим снагама учествовати у раду и стварању.

И извојевале су наше жене у народној борби своја права: на другом заседању АВНОЈ-а равноправност жена је озакоњена, а даљим одлукама АВНОЈ-а ова права су и реализована. Жена постаје равноправни фактор у јавном животу: радне наднице се изједначују, оснивају се социјални савети за заштиту мајке и деце, жена може учествовати у свим јавним политичким и другим одговорним функцијама. На тај начин жена стиче и највеће поштовање и највеће признање наше нове отаџбине.

Осми март данас, наше ће жене прославити са свешћу да из добијених и стечених права произилазе и дужности и обавезе према отаџбини, према новој Југославији. Наше ће жене 8 марта још једном и још одлучније изразити своју солидарност и спремност да све од себе дају и заложе за коначну победу над фашизмом, заједно са женама свих слободарских народа, а по примеру велике совјетске жене. Оне ће се заветовати да ће се борити против подмуклих и притајених домаћих непријатеља народне борбе, а тиме и непријатеља слободе народа. На тај ће начин 8 март значити за жене апел и мобилизацију снага за очување својих стечених права.

Ј. МАТИЋ

ЗАСЕДАЊЕ ПЛЕНУМА ЦЕНТРАЛНОГ ОДБОРА УСАОЈ-а

Пред Уједињени савез антифашистичке омладине Југославије поставили су се задаци ширег и свестранијег рада са целокупном антифашистичком омладином. Услед све већег развоја омладинског покрета указала се потреба за новим организационим облицима рада. Зато је Централни одбор УСАОЈ-а одлучио да у оквиру једног заседања, а на основу опширних реферата, донесе закључак о даљем раду. 2 марта отпочело је заседање на коме су, поред пленума од 30 чланова, присуствовали потпретседник Националног комитета Едвард Кардељ и генерал-лајтнант Сретен Жујовић, повереник за саобраћај Националног комитета.

Члан Централног одбора, друг Стане Кавчић, отворио је заседање, поздравио госте и чланове пленума, а затим прочитао дневни ред седнице. Чланови Централног одбора УСАОЈ-а одржали су следеће реферате:

1. Наши главни политички задаци, реферат Стане Кавчића.
2. Наше везе са омладинским покретом у свету, реферат Славка Комара.
3. Проблеми деловања одбора УСАОЈ-а, реферат Рата Дугоњића.
4. Учешће и задаци омладине у обнови земље, реферат Гроздане Бјелић.
5. Задаци младих бораца Југословенске армије, реферат Милијана Неоричића.
6. Задаци рада са школском омладином (пионири, средњошколци, студенти), реферат Стане Томашевић.
7. Задаци рада са радничком омладином, реферат Стане Кавчића.
8. Реферат о омладинској штампи и агитацији и пропаганди уопште, реферат Бране Перовић.
9. Спорт и предвојничка обука омладине, реферат Габријела Гашперчића.
10. Извештај секретаријата о раду и предлози, реферат Рата Дугоњића.

Првог дана седнице, после реферата Стане Кавчића, говорио је потпретседник Националног комитета Едвард Кардељ.

После подне, у дискусији узео је учешћа и генерал-лајтнант Сретен Жујовић. Поводом реферата Стане Кавчића, Славка Комара и Рата Дугоњића развила се жива дискусија, у којој су учествовали претставници појединих федералних јединица.

Другог дана заседања настављена је дискусија поводом реферата Рата Дугоњића, у којој се истакла потреба за новим формама рада и учешћем омладине у свим гранама живота наших народа.

После дискусије друг Милијан Неоричић одржао је свој реферат о задацима младих бораца Југословенске армије.

Поподневном заседању присуствовали су повереник за индустрију Националног комитета, Андрија Хебранг и генерал-лајтнант Сретен Жујовић, повереник за саобраћај Националног комитета.

Другарица Гроздана Бјелић одржала је реферат о учешћу и задацима омладине у обнови земље, у коме је нагласила да досадашњи рад није био сталан ни систематски и да омладинске организације често нису биле довољно повезане са народним властима. Другарица је нагласила да потпуни успех ове акције зависи од што тешње сарадње омладинских организација са органима народне власти. Омладина је и до сада масовно учествовала у обнови земље, али данас тај задатак треба да буде једна од основних дужности омладине на ослобођеним деловима наше земље.

У дискусији поводом реферата изнети су многобројни примери радног херојства и иницијативе а исто тако су наглашене тешкоће, на које омладина наилази при раду. Генерал-лајтнант Сретен Жујовић дао је завршну реч поводом овог реферата.

Последњи реферат другог дана заседања прочитала је другарица Стана Томашевић. У реферату о проблему школства, она се осврнула на питање омладинских организација у средњим школама, затим на питање пионирске организације и оживљавања студентског покрета.

Последњег дана заседања присуствовао је поред чланова пленума и др. Благоје Нешковић, секретар Јединственог народно-ослободилачког фронта Србије.

Заседање је отпочело дискусијом поводом реферата о школству. У току дискусије истакнут је исправан однос УСАОЈ-а према школи и просветним властима. Исто тако наглашена је потреба пионирских организација, које треба да узму највиднијег учешћа у васпитавању наших најмлађих. Један од најважнијих задатака, који се поставља пред нашу студентску омладину, је обнова студентске организације, најмоћнијег ослонца омладинског покрета пре рата.

На крају усвојени су предлози да се 2 маја о. г. широм читаве земље одрже пионирски слетови а да се преко лета организују на мору летовалишта за незбринуту децу и децу бораца Југословенске армије. Прихваћен је предлог о забрани књига и играчака, које штетно утичу на развој и васпитање омладине.

Члан Централног одбора, Стане Кавчић, подвукао је у свом реферату потребу окупљања радничке омладине у оквиру УСАОЈ-а. Радом у омладинским организацијама наша радничка омладина боље би одговорила великим задацима на обнови земље, а исто тако би побољшала и свој социјални положај. Дискусија поводом овог реферата била је врло жива и у њој се истакао нарочито друг Милутин Балтић из Хрватске; он је у свом говору изнео однос омладине и синдиката и нагласио потребу стручног и културног образовања радничке омладине. Друг Балтић тражи ревизију социјалног законодавства у погледу на радничку омладину а нарочито у погледу на младе научнике.

Др. Благоје Нешковић завршио је дискусију истичући потребу културног и стручног образовања омладине, па и на рачун радног времена и предузећа у коме раде.

Другарица Брана Перовић дала је, у свом реферату о омладинској штампи и пропаганди и агитацији уопште, оцену омладинске штампе у читавој земљи, а затим истакла проблеме и организационе форме агитације и пропаганде међу омладинским масама.

Другови Миро Крезчић из Хрватске и Џевад Мицић из Босне изнели су током дискусије врло интересантна запажања и предлоге. Предлог за масовно скупљање података о херојима у народно-ослободилачкој борби једногласно је прихваћен.

У реферату о спорту и предвојничкој обуци омладине, кога је одржао Габријел Гашперчић, истакнут је став УСАОЈ-а према бившим спортским организацијама. Као задатак УСАОЈ-а, у вези са оживљавањем спорта и физкултуре и спровођењем предвојничке обуке међу широким омладинским масама, постављена је акција за обнову спорта и за његову популаризацију.

Последња тачка дневног реда био је реферат друга Рата Дугоњића о досадашњем раду и предлозима за будући рад. У реферату су предложене многе новине у погледу организационих облика рада. Чланови пленума једнодушно су прихватили све измене. На крају је решено да секретаријат Централног одбора изради закључке са овог састанка, који ће бити упућени свим организацијама УСАОЈ-а.

На завршетку заседања пленума Централног одбора УСАОЈ-а, претседник Уједињеног савеза антифашистичке омладине Југославије, Славко Комар одржао је говор, у коме је поздравио присутне и истакао да ће УСАОЈ у свом даљем раду и успешним резултатима заиста оправдати поверење које му је указано додељивањем Ордена народног ослобођења.

Са заседања Централног одбора УСАОЈ-а

ЈУГОСЛОВЕНСКА АРМИЈА

Одлуком повереника Народне одбране, маршала Тита, Народно-ослободилачка војска Југославије претвара се у Југословенску армију. Дан ове одлуке, 1 март 1945 год. претставља један од најзначајнијих датума у историји наших народа. Није овде у питању обичан законодавни акт, обична промена назива, већ сумарни резултат једног величанственог историског процеса, у коме је голоруки народ, предвођен једном челичном партијом и једним генијалним организатором и војсковођом, успео да у четворогодишњој борби на живот и смрт, са до зуба наоружаним окупатором, створи од малих партизанских одреда велику модерну армију. Та армија је једна од највећих тековина народне борбе, јер су њом заједничене све остале тековине. Она је најпоузданији чувар народне слободе и народних права. Она је то зато што није установљена „одозго" да чува интересе „оних горе", већ је у самом свом заметку слободарска, изникла из народа да брани народ. Она је то зато што оличава у себи први услов народне слободе: равноправност и братство наших народа. Она је то зато што је у стању да победоносно заврши рат против окупатора и да се с успехом супротстави сваком новом покушају агресије.

Убојна, оперативна способност наше армије постаје из дана у дан све већа. Недостатке у опреми који се још осећају, и извесну наукост нових бораца надокнађује силан борбени полет каквим се одликује ретко која војска. Још онда, када смо били само мало непокорено острвце усред поплаве фашистичког насиља, које је захватило готово целу Европу, наша војска је везивала велики број немачких и квислиншких трупа и тиме знатно олакшавала савезнички положај на истоку и југу. Данас наша млада армија самостално држи важан, југоисточни део савезничког фронта према Немачкој, учествујући најактивније у заједничким напорима за коначно ликвидирање немачког фашизма.

У овом тренутку главни бојеви на нашем ратишту воде се у Босни, на два одвојена сектора. Први сектор је у североисточној Босни ,у простору Брчко—Јања—Бјељина, где се већ дуже време воде жестоке борбе за ликвидирање јаких немачких положаја на десној обали Саве. У овим борбама врло активно учешће узима наша авијација, нападајући свакодневно непријатељске линије снабдевања, разне војне и саобраћајне објекте.

Други сектор налази се у простору Сарајева и дуж читаве комуникације Сарајево—Брод. Главнина немачких трупа у Босни, оне које се под непрекидном борбом повлаче из Херцеговине према Сарајеву, и оне које се већ налазе у њему, отсечене су од свога залеђа јер се око једине комуникације за њихово повлачење, око пруге и пута Сарајево—Брод, воде упорне офанзивне и дефанзивне борбе у којима су наше трупе успеле већ да овладају извесним доминантним тачкама. Немци чине очајне напоре да прокрче себи пут за повлачење. Уз очајне напоре они су успели поново да овладају путем Зеница—Жепче, али су истовремено испустили из руку читав низ упоришта северно одатле, у простору Жепче—Маглај. Северно од Сарајева, код Високог, дигнут је у ваздух један немачки блиндирани воз, док су јужно од Сарајева, гонећи непријатеља долином Неретве наше трупе ослободиле Коњиц, последње немачко упориште у Херцеговини.

Наша артилерија на положају у Срему

ДВОСТРУКИ ОБРУЧ ОКО НЕМАЧКИХ ТРУПА У ОБЛАСТИ ДАНЦИГА И ПОМЕРАНИЈЕ

У силном офанзивном замаху, прелазећи по више десетина километара дневно, трупе Другог украјинског фронта, под командом маршала Рокосовског заузеле су град Кезлин и избиле, северно од њега на обалу Балтичког мора. Само 30 км. западније, прешавши за четири дана преко 150 километара, трупе маршала Жукова избиле су такође на Балтик. Бројне немачке дивизије намењене одбрани Данцига и источне Помераније нашле су се на тај начин опкољене двоструким обручем совјетских трупа. После овог напредовања Црвена армија удаљена је само 40 километара од великог немачког пристаништа Штетина. У критичним часовима, пред нову савезничку офанзиву, која ће погодити животне центре Немачке, Хитлер више не може да располаже читавом једном армијом. Она је изгубила везу са позадином, изгубила своју оперативну слободу и преостаје јој једино безнадежни отпор до потпуног уништења.

Истовремено, у Источној Пруској, Црвена армија завршава једну од највећих обухватних операција овога рата, која се по својим димензијама најпре да упоредити са славном стаљинградском битком. Опкољене немачке дивизије састављене су добрим делом од СС-трупа, добро су опремљене и располажу врло јаком моторизацијом.

У Грауденцу и Бреслави наставља се уништавање опкољених гарнизона, који се и даље очајнички бране.

Први пут после дужег времена вођене су над источном Немачком ваздушне битке већих размера. Немачке ваздухопловне јединице, пребачене са запада, које су покушале да изведу неколико офанзивних акција већега обима, претрпеле су тежак пораз. За четири дана совјетски ловци су оборили преко 270 немачких апарата. Овај пораз принудио је Немце да се поново ограниче на дефанзиву и појединачне акције.

САВЕЗНИЧКЕ ТРУПЕ ПРОДИРУ У НАЈБОГАТИЈУ ИНДУСТРИСКУ ОБЛАСТ НЕМАЧКЕ

Савезнички офанзивни напори на западу донели су последњих дана неколико значајних успеха. Ови успеси су олакшани руским угрожавањем са истока које је принудило немачку команду да две трећине трупа са западе пребаци на источни фронт. Дефинитивно су срушене немачке наде у такозвану Зигфридову линију, пошто су савезничке трупе успеле да је пређу на знатној ширини и то баш на најосетљивијем месту немачког фронта, на сектору према Келну. Прва и девета америчка армија, које су извршиле овај продор, надиру даље углавном у три правца. Средњи крак је избио на Рајну југозападно од Диселдорфа, други допире на шест километара од Келна а трећи је, по заузимању Крефелда, стигао такође у непосредну близину Рајне. Немачке трупе на фронту девете армије ужурбано напуштају своје положаје и пребацују се преко Рајне. Последњих дана савезници заробљавају на западном фронту просечно по седам хиљада немачких војника.

Моћну подршку сувоземним операцијама даје савезничко ваздухопловство бомбардујући даноноћно немачке животне центре на Рајни и све комуникације са фронтом. Сталним нападима на и онако осакаћени немачки саобраћај и немачке градове у које се слило близу десет милиона избеглица са истока, савезничко ваздухопловство видно доприноси потпуном растројавању немачке привредне и војне машине.

КРИЗА ВЛАДЕ У РУМУНИЈИ

После оставке генерала Радеска, чија се влада тешко компромитовала пуцањем на демонстранте, потајним прикривањем фашиста и другим реакционарним мерама, краљ Михаило отпочео је консултовање личности из национално-демократског фронта, којима треба да буде поверена нова влада. У Јашију и другим местима Румуније одржани су велики зборови на којима је тражено образовање једне јаке национално-демократске владе, која ће одмах предузети суђење ратним злочинцима и радикално чишћење државног апарата и читавог јавног живота од профашистичких елемената.

УДАРНИЧКИ РАД ОМЛАДИНАЦА У ПОЗАДИНИ

Многи наши градови, у којима је индустрија била развијена, оштећени су током борби за ослобођење. Тако је у граду Н. настрадала „Рафинерија нафте", ложионица, железничка станица и многе друге фабрике. Непосредно после ослобођења требало је приступити хитној оправци, како би рад могао да се настави несметано. У железничкој радионици, скоро сасвим порушеној, радници су прегли на посао и ударнички почели рад на оспособљавању оштећених машина и зграда. Нису се они питали: ко ће да им плати за рад. Они су имали само један циљ: најхитније оспособити радионице, премашити норме ранијег рада. И заиста, већ првих недеља, поправљени вагони и класе излазили су у дугим редовима из оштећених радионица. Из једне порушене радионице почела је сваког петка да излази дуга композиција оправљених класа, санитетских вагона и вагона-цистерни.

У том напорном и дугом раду истакли су се нарочито омладинци. Група омладинаца — бравара, заједно са омладинцем Славком Цветковићем, радила је највише и најпожртвованије. Славко Цветковић је 10 јануара 1945 са десетином својих другова, одмах после свршеног рада у радионици, почео рад на подизању моста, тешког 100 тона. Упоредо са тиме радили су они и на извлачењу потопљених шлепова. Током рада нису се обазирали ни на време ни на глад. Тако су једном, када је требало радити при врло ружном времену на извлачењу конструкције моста, остали на раду целу ноћ и идући дан без хране и одмора.

У ноћи између 6 и 7 фебруара ове године, велика санта леда је ударила у шлеп трајекта и померила га за 1,30 м. Требало је хитно поправити положај шлепа. Чувари и службеници трајекта сумњиво су вртели главом када им је дежурни омладинац дао списак ударничке групе. Они нису могли да верују да ће омладинци померити мост. Па ипак, за свега 6 часова рада с примитивним алатом, омладинци су подигли мост тежак 40.000 кг. и вратили шлеп на раније место. Стручњаци су одредили да тај рад треба најмање да траје 48 часова. Омладинци су оборили ту норму; њихов рад је био ударнички.

Омладинци су радили 4 фебруара, најпростијим алатом и при мразу од 15 до 20 степени, читавих 20 часова на подизању исклизнуте локомотиве од 135 тона.

Славко Цветковић, Милан Антић и Љубомир Пауновић, бравари железничке радионице, још једном су показали своје ударништво, када су почели да расклапају све машине за прераду грађе, затим да их чисте и да од њихових исправних делова склапају нове.

Сваког дана из радионица излазе оправљене композиције, сваким даном рад на мосту се ближи крају. Радници су уложили све своје снаге да би потпуно оспособили порушена постројења. Они знају да тиме јачају јединство фронта и позадине, они знају да тиме учвршћују фронт рада.

П. СТОЈАНОВИЋ

НОВА ГРУПА КРЕНУЛА У СРЕМ

Под руковотством ударника са Рудника, Ђуре Дамњановића и Милорада Петровића, 450 омладинаца и омладинки из београдског округа отишао је у Срем на бербу кукуруза. Сви омладинци који су радили на Руднику јавили су се да иду у Срем, а кад је бригада у Младеновцу већ кретала, још су неки омладинци долазили и тражили да и они пођу.

Тишину на београдској станици нарушила је песма омладинаца. Лепршале су се на ветру заставе и транспаренти исписани паролама: „Позадина не сме да изостане иза фронта", „Све за фронт — сви на рад" итд.

Брзо се пред возом постројила бригада. Напред су Колубарци, до сад најбољи ударници. Певају:

„Сви нам кажу Колубара мала,
Ал' највише ударника дала".

Идемо ка Земунском мосту. Пролазници застају на тротоарима. Неколико Црвеноармејаца стали мирно и поздрављају нас. Приближавамо се мосту. Неки бугарски војници поскидали капе и машу омладинцима, а ови сложно узвикују: „Живело јединство балканских народа!"

Док бригада прелази преко моста, снажно одјекује песма Колубараца. Титова млада радна армија одлази да изврши свој задатак.

А. В.

БЕОГРАДСКИ ОМЛАДИНЦИ НА ЦРНОМ ВРХУ

Много се омладинаца истакло својим ударничким радом. Они су од првих дана највише радили и бодрили другове. Постали су прави ударници Београда. Седамнаестогодишњи железничарски радник из X рејона, Затезало Симеон, иако је најмлађи лако носи цепаницу тешку 90 кг. Раније је учио школу и радио на железници, а сада је добио отсуство месец дана и одмах отишао на Црни Врх. И III рејон има свога ударника: Гицића Александра, 19-годишњег бравара из творнице „ЕЛКА". Скромно ради он и стално истиче: „ја радим као остали!" А ипак читава 2 куб. мет. избаци он сам за један радни дан. Воћа петорке, Поповић Светомир, из IV рејона, радник у фабрици „РОГОЖАРСКИ" избацио је на дан свога рођен-дана 2,5 куб. мет. и тиме поставио рекорд у II батаљону.

Упоредо са омладинцима раде и омладинке. Оне неће да изостану иза својих другова. Тако је Јелица Мирковић добила назив ударника. Раније је радила у радионици београдске железничке ложионице. На Црном Врху негује болесне другове у амбуланти, али исто тако ради и на терену. Увече, после целог дана рада, остаје често да дежура и ноћу јер јој је жао да пробуди другарицу. Сви омладинци знају Јелицу — она је за њих пример пожртвованог рада и правог ударништва.

В. В.

Тако пролазе наши дани

Писак звиждаљке нас буди, док још чврсто спавамо. Трљамо очи, дижемо се и идемо на умивање.

Дан се полако појављује иза брда. Отсијавају бели кристалићи по дрвећу, што су се ноћу нахватали по гранама. Диван ће бити дан.

Другови су весели. Тискају се ко ће се пре умити. На висини од преко хиљаду метара хладно је и свеже, али пријатно. Биће дивно на терену.

И ми бисмо хтеле са њима, на чист ваздух, под зимско сунце. Али нас чека други посао. Другови се морају вратити у чисту бараку и примити топао ручак. Болесним друговима је потребна велика нега. И веш треба опрати, за све то смо ми ту одговорне.

А кад се другови по подне врате са терена, почиње другарски разговор, песма, свирање, шале . . . Затим се држи политички час, расправља се о различитим темама, дужностима и задацима, који нас још очекују.

Дуго у ноћ трају дискусије, разговори, прочита се по која страна из неке књиге, отпева се песма, прочита писмо од куће и полако сан се увлачи у бараку и настаје мир.

Олга Миљковић, Београд

Дрва ће отићи за Београд

Мрак се спуштао на брегове Црног Врха а ми смо још радили. Требало је да данас завршимо изградњу пруге до дрварске станице да би сутра отишао први транспорт дрва за Београд. Међутим материјал потребан за рад није стигао на радилиште, те смо почели рад 1 сат касније. Већ смо били посустали од страшног темпа којим смо дотле радили. Потребно је још 276 м. па да завршимо пругу до дрварске станице, да потврдимо своје име ударника.

Ветар је дувао свом жестином а мраз је бивао јачи. Тамне силуете Мораваца јуриле су кроз први мрак. Чуло се само шкрипање шина. За један сат поставили смо 8 шина и извршили задатак. Дрва ће стићи за Београд јер смо успели да поставимо 576 м. пруге. Овај резултат је мањи од нашег првог рекорда 608 м., али је завршен под тежим условима, што доказује нашу вољу да још једном постанемо ударници и самим радом учинимо што више за изградњу нове земље.

Д. ГОДИЋ

Данас смо оборили норму: 620 м. пруге је постављено

IV бригада

28 фебруара стигло је на Црни Врх стотину омладинаца из крагујевачког, 118 из ваљевског, 81 из врањског и 50 из пожаревачког округа. Сви су они дошли да потпомогну рад на сечи шуме.

Одмах после њиховог доласка формирана је Четврта бригада, која се састоји из ваљевског, крагујевачког и врањског округа. За команданта бригаде изабран је друг Станоје Стојановић из ваљевског округа, а за комесара друг Божа Илић из врањског округа.

Новоформирана бригада отпочела је са својим радом првога марта. Она ће у почетку радити на извлачењу дрва како би се претходно упознала са послом и колико-толико навикла на рад, а потом ће и она ући у такмичење са осталим бригадама у сечи дрва.

Нова бригада улази у посао са великом вољом и одлучношћу. Омладинци би хтели да на сваки начин постану и они ударници и да убрзаним радом надокнаде оно што су изгубили за ово време док им бригада није била формирана. Они су видели како су бригаде, које су биле већ раније на раду, постигле за три дана такве успехе, који су премашили резултате читавог ранијег рада. И они би желели да, ушавши у то такмичење, покажу да и њихова бригада може да постигне значајне успехе у ударничким роковима.

Тако се стално попуњује број омладинаца и повећава ударна снага целе групе која учествује заједнички на сечи. Омладинци постају све искуснији, рађају се ударници и сваким даном са све новим снагама и са све већим еланом наставља се рад.

Прва другарица ударник

Поред другова на Црном Врху раде и другарице. У свом раду труде се и оне да што боље изврше поверене задатке. У недељу 18 фебруара проглашена је за ударника другарица Добрила Благојевић из Београда. Она организује и ударнички ради на пословима са својим другарицама: на прању веша, раду у кухињи, амбуланти и одржавању чистоће у баракама.

У СРЕМУ

Обећање дато другу Титу на обласном конгресу антифашистичке омладине Срема, да ће до првог априла бити обран кукуруз и оспособљена земља за пролећну сетву испуњава се.

Омладина Београда, београдског округа, Пожаревца, Крагујевца и Шапца већ је спремна и берба је у пуном току.

Срдачни дочек омладинаца Србије претворен је свуда у спонтане манифестације. „Здраво, здраво, здраво!" „Живела омладина Србије" — „Живела храбра омладина Срема". Лепо смештени у удобним собама, изненађени топлим пријемом и одличном храном, омладинци Србије стекли су за кратко време опште симпатије а са сремском омладином су се тако присно спријатељили да би човек рекао да су то све стара пријатељства. Свуда су заједно, на раду, у слободним часовима, заједничке су им и приредбе. И старији су исти. У близини Руме, где је отсек трећег батаљона I београдске бригаде сељаци су после једне успеле приредбе просто разграбили омладинце и одвели их својим кућама задржавајући их на преноћиште. У једном селу код Ирига II батаљон I београдске бригаде има и своје стадо — десет свиња и седам оваца — поклон сељака.

Рад је увелико почео. 60.000 кг. кукуруза обрали су београдски омладинци у Киповима за два дана. Посечена је и попаљена шаша са десет јутара. Обрани кукуруз је транспортован и смештен по амбарима. Пет великих њива су омладинци у Неродину за три дана обрали и оспособили за сетву. За њима су трактори поорали њиве. На питања: како раде омладинци Београда, старији Сремци се смешкају и веле да су изненађени са колико воље омладинци уче рад и раде. Знали су они да је то варошка омладина и нису веровали да за само три радна дана могу постати међу њима спретни радници, равни онима, који су годинама радили тај посао.

Организација рада и подела посла паметно је извршена. Једни секу шашу, други беру кукуруз, трећи утоварују клипове у кола а четврти транспортују у амбаре.

Дух ударништва обузима све. Често се могу видети групице — ударне петорке — како се договарају на који начин да поделе и организују посао да би дали веће резултате. Један омладинац у Киповима привезао је искварени ексер за десну шаку и њим једним потезом ољушти клип и уштеди много у времену.

Посматрамо једну другарицу, Павловић Браниславу, шеснаестогодишњу ученицу из Београда, за коју смо у команди бригаде чули да је истакнута ударница. Лете хитро клипови на сабирну гомилу, а она брзо одмиче напред чистећи све нове и нове струкове. „Зашто си боса другарице?" — „Распале су ми се старе ципеле". Није хтела да прими ципеле које су дељене, каже, може она и боса; нека ципеле даду другоме. Стари отац јој је општински службеник, два мала брата су јој у Бугарској а један је са њом на берби. Недалеко од ње тринаестогодишњи Ђорђе Бартен, ударник, сече шашу. Отац му је погинуо као партизан а мајку су му четници заклали. Био је и на Руднику, на сечи дрва. И тамо је био ударник.

Оживели су швапски салаши. Ради се живо и песма одјекује свуда. Зидове зграда у којима су смештени омладинци украшавају већ више бројева зидних новина. Оне и написане пароле означују да је ту Титова радна омладина. С песмом се одлази на рад; с песмом се долази са рада. Слободне часове испуњава културно-просветни рад: конференције, читање књига, уређивање зидних новина и приредбе. Ускоро ће почети такмичење у шаху и футбалу.

И тако на раду, у заједничком животу пуном веселих момената, омладина, с вољом, уз песму, испуњава велики задатак који је пред њу постављен.

СТЕВА МАЈСТОРОВИЋ

На пољима Срема неће остати ни један клип кукуруза

Наши хероји

УДЕСИО САМ СТВАР

Била је 1941 година. У врело јулско по подне шеснаестогодишњи младић се нервозно шетао улицом на Вождовцу. Погледао је лево и десно, увек држећи руку у џепу. Деца, која су се играла на улици, већ су почела испитивачки да га мере, али он се и даље шетао и чекао.

У улицу је наједнном скренуо један сиви човек. Деца су одмах престала с игром, подгуркујући се:

— Пајкан! Пајкан!

Дечак са руком у џепу пошао је мало бржим кораком, тако да је изгледало као да први пут пролази улицом. Када је агент почео да откључава капију свога стана, младић му је прискочио и приснио револвер на слепоочницу. Жбир је већ осетио хладну цев и пред очима му се смркло. Али кад је младић потегао за ороз, револвер је слагао — био се заглавио метак у цеви. Но њега то није збунило. Он се нагло окренуо и док је агент извадио свој парабелум, младић је већ завио иза два ћошка. Узалуд су одјекивали пуцњи разбеснелог полицајца. Деца су од страха легла на земљу и забила главе у шаке.

Неколико сати доцније, Радован Ћосић-Бата, причао је друговима:

— Е сунце му његово! Ја му већ приснио на чело, а он се заглави. Притисни једанпут, па двапут, оно ништа... Ипак сам удесио ствар. Није ме могао ухватити.

•

Звао се Радован Ћосић-Бата, ученик V раз. IX мушке гимназије у Београду. Био је то младић веселих бадемастих очију. Радо је свирао својим друговима на хармоници, а често је певао и уз гитару. Његови суседи око Цветкове механе увек се сећају да је Бата са друговима излазио на пољану и тамо свирао, а његови су другови учили оних „два корака напред, један корак назад".

•

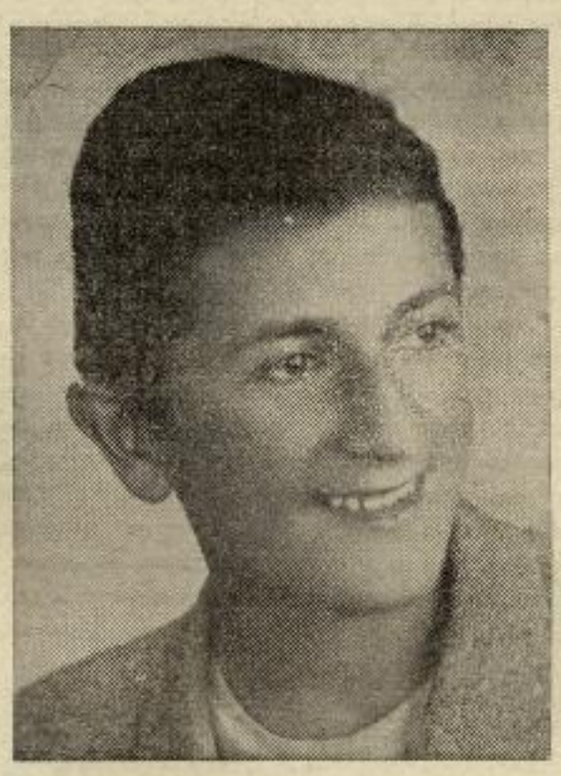
Када је крајем августа 1941 год. у Неготинској улици био убијен немачки војник, први убијени немачки војник у Београду, причале су се разне приче. Једни су говорили да је то учинила нека девојка, други опет да је минут пре убиства улицом прошао неки дечак с ђачком капом. А било је и таквих, који су убедљиво тврдили да је шваба извршио самоубиство.

Кад се Бата по подне срео с друговима, он им је озбиљна лица саопштио: „Ја сам данас удесио ствар. Сад је ред на вас".

Али антифашистички омладински покрет у Београду натерао је Немце да упознају отпорну снагу српског народа. Сваког дана убијани су немачки агенти, културбундовци или војници. Паљени су немачки камиони. Гореле су фашистичке новине а немачки војни телефонски каблови већито су били прекинути.

Немци су појоштравали своје зверске методе: рације и стрељања постали су свакодневна појава. И Бата, на позив СКОЈ-а, напушта Београд и одлази у I шумадијски одред чувеног команданта Милана Благојевића.

Бата је постао борац III батаљона. Али већ у првој акцији десила му се несрећа. У новембру 1941, када су наше јединице још имале споразум са четницима Драже Михаиловића, његов батаљон је дошао у Горњи Милановац. У граду су биле и неке четничке

јединице. Четници, подмукло, ноћу, нападну наш батаљон на спавању. Седма чета, у којој се налазио и Бата, читавих десет сати је водила борбу са четницима са II спрата велике болничке зграде, да најзад због недостатка муниције, положи оружје. Гнусну издају су тада направили четници: 300 наших другова предали су Немцима у Ваљеву, где је одмах осуђено 30 другова на смрт.

Немци су сместили осуђене у велику зграду Петковићевог млина. Међу њима је био и Бата. Али он ни овог пута није изгубио присебност. Заједно са старијим другом, студентом Пешићем, он је искористио тренутно отсуство стражара и попео се на таван. Била је ноћ и на тавану се ништа није видело. Рукама су пипали по мраку и нашли су мали прозор, који води на кров. Напољу је падала киша, а кров је био стрм и клизав. Чврста решеност да побегну, гонила их је да савладају све препреке. Бата се полако спузао низ олук на земљу. Али „кад се његов старији друг прихватио олука, овај се од тежине отkинуо а друг пао на земљу. Како је време било рђаво, стража није обратила пажњу на ту лупу. Међутим, друг је пао тако да му је пукао цео табан и уопште није могао ићи. Бата му помогне и они се срећно извуку из бодљикаве жице, којом је било опасано цело Ваљево. До првог одреда требало је прећи око десет километара. Због тога Бата упрти свог друга на леђа и тако су прешли скоро цео пут.

Кад смо се у Ужицу видели са Батом и честитали му на његовој храбрости, он се насмеши:

— Шта ћете. Удесио сам ствар.

•

После тога прошла је година дана. Бата је постао борац рударске чете четвртог батаљона I пролетерске бригаде и са њом је прошао славан победоносни пут од Црне Горе до Босанске Крајине 1942 године, где је био тешко рањен у десно раме. Кад смо се видели у Босанском Петровцу, био је већ нарастао и постао прави војник. Али од ране су му остале тешке последице. Цела десна рука му је остала мртва, јер је главни живац био пресечен. Тада је тужно погледао у своју руку и говорио:

— Ех, што не могу пушку да носим.

•

Четврту офанзиву Радован Ћосић је издржао као заменик комесара једног ешалона рањеника, а у Петој офанзиви је нестао као и стотине наших другова.

•

Много омладинаца, као што је био Радован Ћосић-Бата, дао је наш поносни Београд. Стотине и хиљаде других починили су иста таква херојска дела, али зато данас пољане код Цветкове механе, на Дорћолу, Душановцу и Вождовцу омогућују слободној омладини слободног Београда да весело на њима заигра и запева песму ослобођене младости.

Ј. М.

Наши авијатичари

Још се није честито ни разданило кад смо стигли на један наш војни аеродром. Већ из даљине се чује грмљавина мотора. Кад пријђемо ближе, примећујемо велику живост. Свуда се ради, све је у покрету.

Окупљени око команданта авијатичари примају задатке. Сваки од њих добија карту са уцртаним путем и чим је прими одмах се одваја од групе на страну да је пажљиво проучи. Командант даје последња упутства, даје податке о јачини непријатељске одбране на појединим местима, о најбољем правцу лета и сви се спремају за старт. Механичари и оружари рапортирају да су машине исправне и пилоти седају у авионе. Елисе почињу живље да раде ,ствара се ковитлац узбурканог ваздуха иза авиона и огромне птице, једна за другом, узлећу а ми одоздо гледамо како се губе у дебелим слојевима плавог ваздуха. Аеродром сад добија изглед човека, коме је живот нагло прекинут. Све се стишало, сви лакше дишу, јер је први део задатка извршен. Машине су полетеле на непријатеља у исправном стању.

На целом узлетишту је темпо попустио. Једино велика напетост влада у радиостаници. Поред примопредајника седе команданти пукова и стално одржавају везу са својим летачким особљем. Ту, поред апарата, преживљују се узбудљиви тренутци. Човек се заједно с ескадрилама преноси у борбу с непријатељем. Пред нашим очима као на јави промичу фашистичке колоне камиона и тенкова у пламену и групе Немаца како као суманути беже испред формација „штормовика", црне смрти. Пре извесног времена били смо у сталној вези с једним другом, који је добио пун погодак у мотор и принудно се спустио на „ничију земљу". Око њега се водила борба и наша пешадија је показала да не да да наши ваздухопловци падну у руке непријатељу.

После извесног времена авиони се враћају. Чим који стигне, око њега се ствара групица и сви се живо интересују за постигнуте успехе. Из једног авиона излази младић мало блед и нервозних покрета, али му задовољан осмех титра на уснама. Данас је имао први борбени лет. Од сада ће и он са друговима бројати своје извршене задатке и бити тужан кад због рђавог времена нема летења.

Поред нас се спушта авион са 21 звездом, 21 победом у ваздуху. Он припада једном руском мајору, Хероју Совјетског Савеза. Чим је искочио из авиона почео је да хвали наше авијатичаре с којима је летео. Каже да је невероватно колики су успех постигли за релативно кратко време. А збиља, много су учинили. Сви су они врло млади и мало је међу њима оних старих ветерана, који су крајем 1943 на Вису ударили темеље нашем ваздухопловству.

Како се који авион спушта прилази му његова техничка екипа и прегледа га. Механичари и моториста поправљају кварове, док оружари испитују наоружање и стављају муницију. Авион одмах мора бити оспособљен да поново узлети у случају потребе. Ради се зато без застоја. Дирљиво је гледати са колико се љубави и најмањи завртањ поправља. За особље ово није мртви механизам, за њега је то живо биће. Сваки авион има своје име и док га техничка екипа пажљиво покрива циradом и брише од росе, замишља да пред собом има неку стварну Мирусју или Сокола.

Изнад нас кружи авион што прикупља податке за метеоролошку станицу. Док једни одлазе на нове задатке, дотле други врше егзерцир и потом одлазе на теориске часове. Иако сви већ имају прилично искуства, нико не пропушта теорију. Ну предају руски пилоти, а од њих се може много научити. Извршењу свих задатка је обраћена велика пажња и о сваком се много говори. Читаве студије су посвећене борби са разним типовима авиона и борачком образовању. Али, не ради се једнострано. Није главни циљ начинити једнообразно, војнички васпитане људе. За о се сваког дана одржавају културно-просветна и политичка предавања. Видици се проширују. Ради се пуном паром. Наше младо ваздухопловство постаје из дана у дан све јаче. Већ је са нашег неба протерало непријатеља. Нашим авијатичарима стоје на расположењу одличне машине и они се труде да се покажу достојни палих хероја Франје Клуса и Попова, који су на заплењеним Брегетцима и Потезима 1943 неусрташиво узлетали против немачких Месершмита и храбро се борили.

Б. С.

ИЗ БОРБИ КОСМАЈСКЕ БРИГАДЕ

Први подвиг

У последњим борбама Космајске бригаде било је многобројних примера храброг залагања. Тако се и борцу Душану Бићанину указала прилика да се по први пут јаче истакне при ликвидирању немачких положаја код В. 24 јануара у сумрак. Тада је његова чета била у заштитници III личке бригаде, а затим је неопажено заузела њене положаје. Непријатељ, који је видео извлачење Треће личке, мислио је да су ровови празни и кренуо је на њих.

Деветнаестогодишњи митраљезац Бићанин нанишанио је својим митраљезом и правим хицима оборио два Немца. Остали су се мало повукли и заузели заклон. Борба се наставила. Желећи да до краја искористи успех, Бићанин се кроз кишу куршума опрезно привукао двојици убијених Немаца и узео им оружје: „шарац" и парабелум, па се опет вратио међу другове у ров да настави борбу.

Са бомбом у ров

После жестоке артиљеријске припреме и ватре бацача, наших „катуша", кренула је чета у напад на непријатеља код реке Б. Било је то рана зора 23-ћег јануара. Развијена у стрелце, **кроз кишу куршума и мина** за бацаче, чета се приближавала непријатељским рововима. Простор брисан, лед. Борци с муком одржавају тела на клизавој подлози, пушке и машинке се јаче стежу, бомбе су спремне да се отшрафе.

Испред других издвојио се Драгомир Нешић. Са отшрафљеном бомбом појурио је према непријатељском рову, бацио је и сачекао експлозију. И одмах затим, користећи забуну, која је настала у непријатељским редовима, скочио је у ров. Бомба је добро по одила. Три Немца су лежала мртва. Четвртог је ухватио живог. У освојеном рову Нешић је запленио један „шарац" са 1.000 метака, револвер и доглед.

Јуришни митраљезац

О митраљесцу Драгољубу Стокићу прича читава његова чета као о неком натприродном бићу. Он је увек у некој добровољној акцији. Обично лута испред борбене линије и међу непријатељским рововима тражи мету за свој митраљез.

Ноћу између 28 и 29 јануара, док се стрељачки строј његове чете опрезно привлачио ивици шуме „Кладовац", ишао је сам испред осталих митраљезац Стокић и својим храбрим држањем утицао на морал целе чете. И за све време док се чета неприметно померала напред, он је упадао у успутне салаше и ликвидирао немачке предстраже, неке убијајући а неке натерујући на бегство. А затим је, заједно са својом четом учествовао у освајању немачких истурених положаја.

М.

Осматрачи...

Налазили су се на једном салашу двеста метара од шуме Кладовац. Непријатељски положаји били су педесет метера дубоко у шуми. Дан је био леп, сунчан, видљивост одлична. Пошао сам са комесаром батаљона, другом Луком Јанковићем, да обиђем положаје наших извиђача, прву борбену линију. Приласећи поменутом салашу чули смо пуцње и узвике: „Ово је други данас". Ушли смо унутра и затекли другове Живана Белића, водника Бранка Прстојевића и Миливоја Стефановића, који су одатле посматрали кретање непријатеља. Поред њих леже руске полу-аутоматске пушке и празне чауре. Питамо их на кога су пуцали. Пружа ми двоглед да бих боље видео.

— Хоће шваба да се огреје, али му ми не дамо да сече нашу шуму. Видиш ли га како се опружио?

После краћег посматрања приметио сам леш крај дрвета. Додајем двоглед другу комесару, који потврђује оно што сам ја видео. Враћајући се није ми излазила мисао из главе на друга Белића и његове речи:

„Хоће шваба да се греје од наших дрва, али му ми не дамо".

МИЛЕНКО П. ЈУРИШИЋ
III батаљон IV К. бригада

Чекати се није смело

Војин Црљић, свршени матурант, ступио је добровољно у IV батаљон I пролетерске бригаде, непосредно по ослобођењу Београда. Месец дана после своје прве борбе постао је политички делегат друге чете. На својој дужности показао се онаквим како то одговара руководиоцу из Прве пролетерске.

Приликом задњих борби пред селом Н. друг Црљић био је са једном десетином испред наших ровова. Непријатељ, камуфлиран белим огртачима, покушао је да продре до оближње шуме и да на тај начин отсече и уништи десетину друга Црљића. Немачке колоне су надирале с десне стране и опасност је бивала све већа. Црљић, са још двојицом другова, наоружаних машинкама, жестоко су тукли по непријатељској главнини испред себе. Тиме су омогућили пушкомитраљеском одељењу да се дохвати оближње узвисине, одакле је могло озбиљно угрозити непријатеља и заштитити своје другове. Борба се развијала. Немци су били многобројнији и ситуација је постајала све тежа. Покушати са отступањем ка шуми било је немогуће, јер би се морала издржати жестока унакрсна ватра ,али ни чекати се није смело, јер је обруч постајао све ужи. Делегат Црљић распоредио је своју десетину на узвишици и чим се непријатељска извидница приближила, дао је знак за јуриш.

Изненађен овом смелошћу, непријатељ се поколебао и збуњен застао. Бомбама, ватром из митраљеза и машинки, десетина је уништила тридесет Немаца. Непријатељски бокови, отцепљени наглим распадом главнине, почели су се у нереду повлачити, остављајући све већи пролаз ка шуми.

Гонећи непријатеља са још тројицом другова, Црљић је заповедио пушкомитраљесцу и осталима да се дохвате шуме. Са тога места пушкомитраљезац је омогућио друговима да се повуку.

„Мали ратни недељник"
I пролетерске бригаде

НАШ ПУТ У ТУРН СЕВЕРИН

По подне пошли смо из Кладова за Турн-Северин. Чим смо ступили на румунско тле, знали смо да смо предмет нарочите пажње и због тога смо се трудили да будемо што дисциплинованији. Од пристаништа смо у строју дошли до одређеног места, певајући наше омладинске песме.

Румунски омладинци су нас дочекали срдачно. Они су нам са вољом помогли да наша приредба, коју смо истог вечера дали, што боље успе.

Увече, на почетку приредбе, један румунски омладинац упознао је публику са циљем нашег доласка и приказао у кратким цртама развој наше трогодишње борбе као и живот наших партизана. Затим смо отпевали совјетску химну, низ наших и руских песама, а после рецитација приказали смо слику без речи „Како Немачка ратује". Наш програм праћен је срдачним аплаузом. Нарочито одушевљење изазвала су наша народна кола, која су одиграли другови и другарице у народним ношњама.

После приредбе пришли су нам Руси и честитали нам на програму као и на дисциплини, коју смо показали. Наши другови — румунски омладинци, били су радосни као и ми, што је наша приредба и наше присуство оставило на Румуне тако леп и срдачан утисак.

После приредбе вратили смо се одмах у Кладово.

АНКА ПОПОВИЋ, Неготин

ШИПТАРСКА ОМЛАДИНА У УСАОС-у

У округу лесковачком, јабланичког среза постоје неколико шиптарских села. Тај крај је био дуго времена под четничком камом али пошто је ослобођен, омладина је одмах почела да ступа у народно-ослободилачки покрет.

Омладина села Грбавца има свој одбор УСАОС-а који одржава конференције и зборове, до сада је одржано 7 конференција. Омладина тога села скупља прилог за УСАОС омладинац Раим Авдиновић дао је 500 динара. Остала омладина решава све проблеме који се постављају пред њу. Из села Грбавца отишло је пет ударника на Црни Врх да секу дрва за Београд.

Резултати рада на сузбијању неписмености

Расписано такмичење за сузбијање неписмености у нашој армији Космајска бригада схватила је најозбиљније и постигла је следеће резултате: од укупно 139 неписмених, колико их је било на почетку такмичења у сва четири батаљона заједно са санитетом, 108 су научили да пишу а свега 31 остали су и даље неписмени.

У овом раду нарочито су се одликовали: друг Жарко Шекуларац, члан културно-просветног одбора Другог батаљона и другарица Милка Вукић, болничарка бригадног санитета, који су за 100% решили неписменост у својим јединицама и Благота Јанковић, члан културно-просветног одобра Трећег батаљона, који је у своме батаљону решио неписменост за 85,7%.

Нарочиту вољу и успех у учењу показали су: Чедомир Младеновић, борац Другог батаљона, Милан Настић, водник Другог батаљона и Драгиша Живадиновић, борац Трећег батаљона.

Већина другова, који су научили да пишу на аналфабетским течајевима, писали су већ писма својим кућама, како су, захваљујући Народно-ослободилачкој војсци, научили да пишу.

М.

РАДНИЧКА ОМЛАДИНА У БЕОГРАДУ

Радничка омладина претставља један од најјачих стубова, како у синдикалној организацији, тако и у УСАОЈ-у.

Досад је већ преко 90 процената радничке омладине обухваћено у синдикалним подружницама, у којима са својим старијим друговима равноправно учествује у решавању радничких питања. Скоро сав спортски и културно-просветни рад по синдикатима је на плећима омладинаца. Тако је њиховом иницијативом обновљено 11 радничких спортских клубова. И на ударничком раду се омладинци истичу. У Фабрици авиона у Раковици они су први обновили рад и обећани посао свршили пре времена. У предузећима: Усталац, Бостон Елка, Гоњевац и др. њихови успеси такође скрећу пажњу на себе.

У УСАОЈ-у радничка омладина активно ради. И поред мало слободног времена, омладинци из Управе водовода су приликом акције за пострадале крајеве постигли одличне резултате и показали осталим друговима како треба радити.

Транспорт хране је у пуном току

Омладина Србије упорно и са великим одушевљењем наставља рад на омогућавању и убрзавању транспорта хране за Санџак и Црну Гору.

Недостатци транспортних сретстава, оштећене пруге и уништени мостови, као и несташица најнеопходнијег материјала за паковање намирница и за транспорт уопште, претстављају знатне препреке. Али омладина, преко својих организација и уз помоћ народно-ослободилачких одбора и ЈНОФ-а успешно решава све тешкоће које искрсавају.

До сада је из централног магацина у Младеновцу упућено преко 14 вагона намирница за Чачак. У Чачку се врши претовар и препакивање па се онда то даље транспортује, прво колима до Ужичке Пожеге па онда возом за Ужице. До сада је из Чачка упућено око 8 вагона. Из Ужица се транспорт упућује за Нову Варош а одатле ће даље пут Санџака и Црне Горе.

Цео посао око паковања, који претставља велики проблем услед недостатка џакова, затим око утовара, истовара, као и спровођења транспорта врше омладинци. Свуда су мобилисане омладинске радне чете које се истичу својим ударничким радом. Потребно је све средити, спаковати храну тако да се не би оштетила, обезбедити превоз, претоварати материјал и тако даље. Све то раде наши омладинци и то свесно и са вољом, јер знају да је у питању онај јуначки народ Црне Горе и Санџака који је за ствар слободе и народно-ослободилачке борбе дао све од себе.

Београђани раде у Срему

ЗА 24 ЧАСА ИСТОВАРЕНО 60.000 КГ. УГЉА

Ових дана приспела је у Смедерево нова партија угља која је неопходна за рад појединих предузећа. Угаљ је требало брзо истоварити. Без много колебања и размишљања одазвали су се одмах омладинци. Око 85 радника већином омладинаца, одмах су отпочели са радом. Радило се преко целог дана и много је већ вагона било испражњено када је почело да се смркава. Али ни хладноћа, ни умор нису омели раднике да наставе свој рад. Они су продужили и радили непорно целе ноћи, тако да су око 9 часова ујутру, сви вагони били празни. 60.000 кг. угља било је ударничким радом истоварено за 24 часа.

ОЛИВЕРА ЖИВАНОВИЋ

У каменолому „Кијево"

Пењемо се узбрдо узаном стазом кроз снег, борећи се са оштрим висинским ветром и снежним пахуљицама. Пред мајданским улазом читав смет. Пробијамо се кроз упола замрзнут снег и улазимо у мајдан.

На снежној белини црне се савијене прилике радника. Извлаче камен, прерађују га, товаре и уз одмерено лупање великих рударских чекића, чује се шкрипа вагонета, који се отискују један за другим.

Највештији минер „Триша" прича нам да се мајдански рад у оваквим данима обично прекида. „Али сада нашу земљу треба обнављати. Она је много оштећена, нарочито пруге, тунели, станице и мостови. Свуда треба камена. Ми то знамо, зато ни један није хтео да одустане од посла; нарочито омладинци. Они се такмиче ко ће више произвести за један дан. Иако је ово најтежи физички посао, они не заостају за нашим старим рударима".

Највише камена производи омладинац Светислав Живадиновић. Он избацује дневно преко два кубика.

Кад се рад заврши и алат преда, омладинци журе на пробу. Идуће недеље је приредба.

„Ми се такмичимо са Омладинским домом у Кнежевцу" — каже најмлађи рудар, шеснаестогодишњи Властимир Бакаловић. „Иако они имају много повољније услове, наш програм не заостаје за њиховим!"

У чију корист иде приход са приредби?

„Предложили смо да се тај новац употреби за нашу радничку кухињу, али радници су на свом састанку једногласно решили да се цео приход да за пострадале крајеве", објашњава секретар радничког одбора.

„Тамо је потребније" — додаје најстарији лупач каменолома, чика Дане. Иако му је већ 62 године, он диже тежак чекић и под његовим ударцима распрскава се камен.

Нудили су му да буде настојник, али он је одбио: „Само кад смо се ослободили ... чика Дане може још да лупа."

У трпезарији омладинке распремају. Раније су радиле у канцеларијама, а сада раде у кухињи, уређују трпезарију, носе алат.

Овде, у рударском предузећу, где се уз шкрипу вагонета и потмуле одјеке тешких чекића, такмиче омладинци са вештим, старим рударима, најбоље се огледа свест наше омладине и њена жеља да на сваком месту помогне и да уложи све своје напоре за стварање новог живота.

РАДМИЛА МИЛОСАВЉЕВИЋ

ОКРУЖНА КОНФЕРЕНЦИЈА У ВРАЊУ

20 фебруара ове године одржана је у великој сали омладинског дома у Врању конференција окружног одбора УСАОС-а.

Пре почетка конференције делегати и омладинци из града, манифестовали су своју љубав према великом вођи маршалу Титу и новој Југославији. Манифестација је кадкад прекидана којим узвиком мржње према реакционарима, који се претварао у буру негодовања, која се тешко стишавала. Конференцији је присуствовало преко 200 делегата из целог округа и још толико из самог Врања. Међу присутнима су били: комесар војног подручја и претставници ЈНОФ-а и АФЖ. Претставник НО фронта је изразио захвалност омладини за њен досадашњи активан рад на свим пољима и позвао је да још активније учествује у решавању нових задатака, у првом реду пролећне сетве.

После реферата о политичкој ситуацији, који је одржао члан главног одбора УСАОС-а друг Гудурић, узео је реч члан секретаријата окружног одбора, друг Костић, који је говорио о улози омладине у изградњи земље.

После одржаних реферата развила се жива дискусија, у којој је омладина манифестовала чврсту решеност да изврши све постављене јој задатке.

Делегати среских одбора су референсали о активности омладине својих крајева и изнели при томе низ конкретних података. Позивајући омладину да повећа капацитет свога рада, делегати су дали предлог за такмичење. Тако је делегат најпасивнијег краја у округу, среза пчињског, позвао омладину свих срезова на такмичење у раду на обнови путева, сетви и помоћи пострадалом становништву, делегат среза прешевског на такмичење у раду на културно-просветном пољу, делегат среза масуричког на такмичење у прикупљању помоћи рањеницима а делегат среза пољичког на такмичење у снабдевању становништва огревом.

Сва присутна омладина одушевљено је прихватила позив на такмичење.

НАШЕ ВЕСТИ

СМЕДЕРЕВО

Пред почетак кампање пролећне сетве примећује се велика активност омладине Подунавља. У свим местима се оснивају радне бригаде. На сектору Лугавчина—Осипаоница формирана је бригада „Млади Корчагин", која броји 400 омладинаца и има за задатак да обавља све потребне пољске радове на општинским и црквеним имањима и имањима свих оних који су напустили своју земљу и отишли с окупатором. Друга радна бригада, која носи назив „Љубомир Јовановић" основана је на сектору Враново—Скобаљ. Бригада броји 300 омладинаца. Поред обављања пољских радова бригада има за задатак да оправи насип дугачак 780 метара, који штити од плављења 110 хектара плодног земљишта у Скобаљу.

Омладина свих села узима учешћа у такмичењу за прикупљање помоћи нашим рањеницима. Сваког дана у Смедерево пристиже све већи број пакета. До сада је омладина Подунавља прикупила око 10.000 пакета за наше рањенике. Омладинке села Водња су ових дана предале 100 пакета, у којима је било највише колача.

ВАЉЕВО

12 фебруара одржана је у Ваљеву конференција дописника омладинске штампе из целог округа. Расправљано је о проблемима који се постављају пред дописнике: састављање дописа о раду омладинаца, њихово уредно слање и питање организације дописничке мреже. Подвучен је значај дописничког рада. Сви дописници су обећали да ће са много воље приступити решавању постављених задатака.

ЛЕСКОВАЦ

УСАОС округа лесковачког организовао је акцију слања пакета ударницима на Црном Врху, који раде на сечи дрва за Београд. Акција је отпочела пре 20 дана и већ је дала добре резултате. Омладина града Лесковца послала је већ 53 пакета у тежини од преко 120 кгр., омладина Јабланице 35 пакета у тежини од преко 200 кгр., а омладина Пусте Реке упутила је око 30 пакета у тежини од преко 210 кгр. Омладина осталих срезова спрема пакете. Пакети садрже: колаче, питу, суво месо, сланину а поред тога и разне друге ствари, као: чарапе, рукавице, шалове, пешкире и др. Омладина Јабланице упутила је досад 10 пари чарапа, 10 пари рукавица и 10 пари наглавака. Пакете односе делегати, који поздрављају ударнике у име целе омладине свога краја.

Ударници су послали писмо омладини Лесковца у коме јој захваљују на упућеним пакетима. Писмо је прочитано пред читавом омладином града.

ПОЖАРЕВАЦ

Омладина свих срезова округа пожаревачког сложно се одазвала позиву за учешће у акцији бербе кукуруза у Срему. 27 о. м. 200 омладинаца и омладинки у поворци са транспарентима манифестовало је своју решеност да изврше задатак, који се пред њих поставља.

Идућег дана су млади берачи кукуруза отпутовали за Срем да тамо заједно са омладином Бачке, Баната, Македоније и Срема на самопрегорном и пожртвованом раду још јаче потврде повезаност омладине наших народа.

У Пожаревцу је од 1 фебруара у највећем јеку велика акција прикупљања хартије, старих крпа и стакла. Спроведено је такмичење између пионирских чета и чета радне бригаде. Организован је превоз хартије из магацина УСАОС-а у главни магацин. Сва стара хартија из разних надлештава већ је пренета или се сада преноси у главни магацин. Досада је сакупљено преко 1200 кгр. старе хартије, која се већ налази у сабирном магацину, док још велике количине леже у привременим магацинима. Очекују се добри резултати.

Омладина среза звишког показује да је свесна својих обавеза. Омладина је до сада прикупила за наше рањенике: 220 пари чарапа, 17 џемпера, 144 покривача, 118 јастука, 30 кошуља, 180 кашика, 49 тањира, 78 пешкира и 20.150 динара. Нарочито су се истакла села: Нересница, која је дала 73 пара чарапа и Волуја, која је приложила 20.150.— динара.

Поред тога на иницијативу омладине сакупљен је један вагон старе хартије, која већ чека на транспорт.

Из Кучева се за сечу дрва на Црном Врху пријавило око 30 омладинаца, од којих већи део већ ради на сечи, а остали се налазе на путу за Црни Врх.

ПРВА РАДНА БРИГАДА ОМЛАДИНЕ КНИНА

У Книну је упоредо са прослав**ом** 27-годишњице Црвене армије прослављено и формирање омладинске радне бригаде „Перо Миленовић". Бригада обухвата 4 батаљона и у њој су организовани омладинци и омладинке из Книна и свих општина книнског котара. Омладина Книна ради ударнички. Све установе пуне су омладинаца и омладинки. Омладинке перу рубље, крпе борцима рубље и чарапе и раде у болницама: омладинци крче поља од камених пирамида које су поставили Њемци, сијеку дрва, изграђују телефонске стубове, затрпавају јаме од бомби, крче цесте од снијега и камења и чисте жељезничку пругу. Омладина ради и на пољопривредном државном добру. Претстојећи пролећни пољопривредни радови, као и радови на обнови и раскрчавању рушевина у Книну, а нарочито радови на оспособљавању тешко оштећене Шипадове пруге довели су до стварања радне бригаде. Омладина книнског котара, која је раније била организована у радне јединице по појединим селима, наступиће као цјелина при градњи ове пруге. Ова радна бригада, у којој се налазе српски и хрватски омладинци, још је један допринос и доказ братства и борбеног јединства наших народа.

Омладина Велике Горице спрема се за конгрес

Свакодневно стижу извјештаји из великогоричког котара о пожртвованом раду омладине, која неуморно сакупља храну за борце, помаже породицама бораца и посјећује рањенике. Сав тај рад и учешће великогоричке омладине у свим акцијама спроводи се под паролом спремања за Први конгрес антифашистичке омладине Хрватске. Тако је омладина Краварског, Новог Брда и Житковчице, Подворнице и Чаканца посјетила у више наврата борце и донијела им дарове. Лијепе резултате дала је и омладина Лукавца, Горњих и Доњих Буђа, Маркушевца и Хрушевца. За војску и рањенике сакупљено је много хране и рубља у чему се је нарочито истакла омладина Лукавца. Велику пажњу посвећује омладина Новог Брда обитељима народних бораца. За седам дана допремила им је десет кола дрва и 4 кола сијена.

(ТАНЈУГ)

Рад у омладинској штампарији

Повлачећи се из наше земље Немци су гледали да што више рушевина оставе за собом. Тако су и штампарију у згради бившег Министарства унутрашњих послова претворили у шталу. Њихово варварство је дошло до пуног изражаја када су коње везивали за скупоцене штампарске и књиговезачке машине. Штета, коју су начинили је огромна и има се захвалити само брзом надирању Црвене армије и наших трупа што штампарију нису успели потпуно да униште.

Одмах по ослобођењу Београда вредне руке графичких радника и омладинаца Уједињених савеза довеле су штампарију у ред. За 1200 радних часова просторије су раскрчене, прозори застакљени, врата поправљена и машине монтиране. Слова и разни делови, који су били свуда разбацани, покупљени су и сређени. Штампарија је тако за кратко време била оспособљена за рад.

За непуна три месеца изашло је из штампе 4 брошуре, 2 књиге, 120.000 разних плаката, 20.000 формулара, а ових дана почело је и излажење часописа „Народно банкарство". С обзиром да штампарија располаже малим бројем машина овакви резултати су више него добри.

Заузимљивошћу повереника штампарије друга Моме Мрвића и осталих другова и другарица запослених у истом предузећу, који дају све од себе, да би повећали продуктивност штампарије, они поред других послова раде и наш лист.

Уз редован рад књиговезачки радници су се примили да заврше књигу „I Конгрес антифашистичке омладине Србије". Прековременим радом за 10 дана довршили су 25.000 примерака књиге за 1340 радних часова. Тиме су досадашњу продукцију надмашили скоро 20%. Троје од њих: Љубица Хејтманек, Ђура Кнежевић и Вера Тошић нарочито су се истакли. Они су начинили ударнички подвиг радећи 58 часова без прекида.

Мора се истаћи и рад омладинаца VIII рејона, који су за све време рада на књизи помагали да се посао тако брзо заврши.

ПОВОДОМ ПРИРЕДБИ УЖИЧКЕ КУЛТУРНЕ ГРУПЕ

У Ужицу као у ретко ком граду Србије, влада интензиван културан живот. Врло честе приредбе, са разноврсним репертоаром, дале су већ до сада добре резултате у културном подизању најширих народних слојева. Окружна културна група са хором, драмском секцијом и оркестром обећава, да и поред извесног лутања па чак и декадентских појава постане тумач праве уметности, која служи народу, која се данас првенствено бори за слободу. Потребно је указати на извесне појаве, које се јављају у раду културне групе. Често су те појаве карактеристичне и за друге културне групе.

Хор претставља једну складну, довољно снажну целину и способан је да музички ефектно, са борбеном свежином, отпева успешно наше и совјетске борбене песме: „Уз маршала Тита" од Данона, „У бој, у бој" од Зајца, физкултурни марш уз пратњу оркестра, „Чапајев". Поред ових песама чули смо и ствари, које су декадентне и улично блутаве. У сплету народних партизанских песама певано је и „Волим Тита, сојчице девојчице"; та песма по мотиву није чисто народна већ изразито лумперска, кафанска. Таквим песмама не може музички да се изрази љубав према Титу, кога је како каже песник „родио титан — народ и борба мати". Терцет, уз пратњу џез оркестра отпевао је на арију београдскомонденских, окупаторских шлагера: „Са мојом малом бредом, све ћу браде пошишати редом". Ти шлагери, којима је окупатор помоћу плаћених дрекаваца на „Шареним поподневима" тровао душу наше омладине, су декаденција и груба профанација уметности. Чести је појава оживљавања оваквих „уметничких" производа у градским културним групама. У много случајева, па и у Ужицу, не дешава се то услед злонамерности, већ услед несвесности и погрешног схватања уметности. У тим случајевима потребна је искрена и темељита помоћ.

Оркестар је извео увертиру за „Севиљског берберина", уз претходно тумачење основних карактеристика опере. Тумачење не само да је добило своје уметничко образложење, већ је психички припремило публику да пажљиво, напрегнуто прати извођење. „Ајша" од Лицена својом сладуњавом меланхолијом деловала је на публику после физкултурног марша као млака јулска киша.

Драмска секција културне групе приказала је драматизовану Мопасанову приповетку „Виноградар из Шартра". Сценски добро постављена и са декором, који потпуно одговара средини у којој се радња развија, комад је био потпуно разумљив публици и деловао је мобилизационо. Најуспелија и најактуелнија тачка програма је музички скеч: „Ej Максиме жалосна ти мати, кад те село у војску с варјачама прати" од Д. Јовашевића. Радња је у скечу врло ефектно постављена на арију руске „Вањке" и приказује тип кукавице и забушанта, који покушава да се крије код прија и кума, док оне јадикују иронично и жале га што мора да иде у војску. Али када регрути одлазе са песмом, жене се окрећу против Максима и варјачама га изјуре из села као забушанта. Овај скеч је врло актуелан и што је најважније писан је у данима мобилизације. Тиме је он стекао велику популарност нарочито у селима и у војсци. Овај скеч је живи пример како треба уметничка настојања повезати са опште корисним задатком, са главним догађајем дана.

Да би ужичка културна група што боље одговорила својим задацима, потребно је много више посветити пажње хорским рецитацијама, које су не само нова, већ и најборбенија форма уметничког изражавања. Музички репертоар не само да се мора обогатити, већ се мора попунити и делима савремених словенских композитора.

Ударници

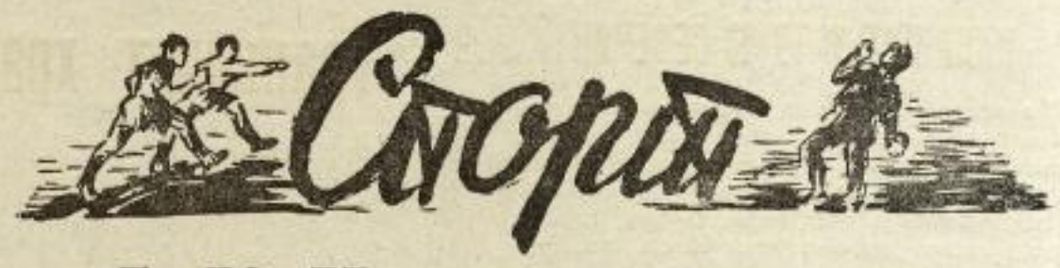
Креће се колона младих,
Кроз ветар, буру и снег;
Креће се журно и смело
Уз стрми, ледени брег.

Куда ти момци иду?
Сами се ветрови чуде,
И каква то чудна сила
Покреће ове људе?

Фијуче кошава силна
И голе гране крха,
Док песма громка се чује
С падина Црног Врха.

У младим очима сјајним
Чврста се одважност чита,
Све снаге од себе дати
За домовину и друга Тита.

Д. ВАСИЋ — Зајечар

С. К. Црвена звезда

У недељу пре подне, у сали бивше соколске „Матице", одржана је прва омладинска спортска конференција Београда. Овоме састанку присуствовало је око 500 омладинаца и омладинки, који су дошли да манифестују своју спремност да учествују у обнови нашега спорта и у његовом постављању на здраве темеље.

Пошто је најпре минутом ћутања одана пошта спортистима, који су пали у борбама за слободу, изабрано је радно претседништво, а затим је друг Зоран Жујовић одржао уводни реферат о спорту уопште, у коме је обухватио како све погрешке и погрешно постављање спорта раније, тако и његову нову улогу и примену данас и сутра. Друг Жујовић је нагласио да спорт у старој Југославији, као и онај под немачком окупацијом, немају ничега заједничког са спортом онаквим, какав он треба да буде — са спортом, који данас омладина изграђује.

Спорт у старој Југославији и није био спорт. Погрешно схваћен и злоупотребљаван, он је служио баш неспортском, себичном одгоју само оних, којима је требало да зараде више новаца. Он је био у рукама неспортиста, који су руководили њиме, политичара, који су се служили њиме као средством за стицање положаја и вођење партиске борбе — и себичних појединаца и групица, које су у њему гледале пут ка богатству. Основна спортска правила гажена су и постала су само мртво слово на хартији. Аматерски дух спорта, без кога спорт није спорт, био је гушен. Месечне плате и премије, стварање читаве спортске бирократије, спортске властеле и читавога система повлашћених и подређених уносили су отров професионализма и занатског духа у здраву спортску душу наше омладине и затровали наш спорт.

„Наш стари спорт" рекао је друг Жујовић, „тако је био васпитао своје чланове, да се они нису одазвали позиву своје земље да је бране. Насупрот тога, водеће спортске личности биле су верне слуге окупатора, помажући му да спорт употреби као средство да скрене пажњу омладине са народно-ослободилачке борбе, и да је забавом умртви и опије и тако учини безопасном".

Говорећи о нашем обновљеном спорту, друг Жујовић је рекао да се он рађа на иницијативу омладине, међу којом се појавила жеља за физичким развијањем. „УСАОС ће бити један од организатора и покретача физкултуре и биће у том погледу помагач народних власти".

„Наш спорт има два основна циља: прво, јачање тела за претстојећу обнову земље, и друго, да, приступачан свакоме, окупи и уједини сву нашу омладину, без обзира на узраст и положај. Његова највећа и најсветија дужност је свесрдна и братска помоћ фронту".

После реферата друга Жујовића отворена је дискусија. Сви дискутанти, претставници појединих дисциплина, истакли су тешкоће, не које је спорт наилазио због неразумевања и неспортског карактера наметнутих спортских вођа, и указали на нови пут спортског живота и развоја својих дисциплина.

У наставку конференције изабран је омладински акциони спортски одбор од 16 чланова и донето је решење о његовој тесној, братској сарадњи са радничким акционим спортским одбором, који је изабран на конференцији радничких клубова 18 фебруара 1945.

Затим је изабрано чланство за Управни пленум новога спортског клуба „Црвена звезда". 14 чланова изабрано је међу омладинцима и омладинкама, а од њих ће се, после конституисања Управног пленума, формирати секретаријат Управног пленума.

На крају је донет предлог нацрта спортских правила, која ће израдити одбор од три члана Управног пленума.

Конференција је завршена поделом награда победницима из великог крос-контри трчања, као и победницима шаховских и пинг-понг утакмица за првенство Београда.

Нови клуб, који је већ и до сада наступао као репрезентативни тим УСАОС-а, родио се из ватрене жеље наше омладине да спорт крене напред, новим путем, здрав — и да убудуће стварно припада онима, који ће га умети водити не себично, не трговачки, већ спортски — омладини.

Моменат пред други гол на утакмици „Црвена звезда"—II београдска бригада

ФУТБАЛ

РАДНИЧКИ—БОРАЦ 2:1 (2:1)

Први пут после 4 године састала су се два радничка тима на спортском терену. Али, први пут уопште могла су та два тима да наступе не као тимови бедно плаћених радника и још беднije искоришћаваних спортиста, који наступају да својом игром забаве публику, која је поранила на „дерби" утакмицу и да тиме омогуће да улазнице буду скупље, већ као равноправни борци на утакмици без „игре" и „предигре", као спортисти у пријатељској борби.

После нешто надмоћније игре у првом полувремену, победио је тим „Радничког". Резултат од 2:1 постављен је још у првом делу игре, док је победник играо „низ ветар". Обадва гола за „Раднички" дао је А. Панић који је био један од најбољих играча свога тима. Једини погодак за „Борац" изнудио је Л. Марковић. Бек Лазаревић и голман Балтић знатно су допринели високој победи „Радничког", пожртвованом одбраном, за свој клуб. Судија Јакшић судио је објективно.

„ЦРВЕНА ЗВЕЗДА"—II БЕОГРАДСКА БРИГАДА 3:0 (2:0)

Свој први наступ наш новооснивани омладински клуб „Црвена звезда" претворио је уједно у прави успех. Одличан противник, уиграна екипа II београдске бригаде, савладан је после живе и лепе игре, са 3:0. Хладно и ветровито време ометало је игру, но борба је ипак била оштра и напета. Томашевић је дао два гола, а Печенчић један. Обадвојица су својим брзим и снажним продорима веома често угрожавали гол II бригаде, који је одлично бранио Мркушић. У победничком тиму одличну игру дао је и Шапинац у првом полувремену.

ПОНОВО СЕ ОСНИВА С. К. БОРАЦ У ЧАЧКУ

Млади раднички спортски клуб „Борац", који је 1938 године силом растурен од стране реакционарних спортских властодржаца, поново се сада оснива. Он у нови спортски живот улази обновљен, лишен Управе, која га је некада неспортски издала и напустила.

МЛАДИ СПОРТИСТИ ВОЈВОДИНЕ ГОСТУЈУ У БЕОГРАДУ

У недељу, 11 марта 1945 године спортисти Београда поздравиће своју браћу Војвођане, у футбалском, шаховском, пинг-понг такмичењу и боксу. Овај дан биће за спортски Београд дан манифестације братства српске и војвођанске омладине, која ће се састати да витешком борбом још више продуби своје јединство и узајамну љубав.

Томаш из „Тандине банде"

Око Крагујевца оперисала је пре рата чета банда под Тандиним вођством. Била је то обична разбојничка банда, али Танда је уживао извесну легендарност. У свим тим бандама било је и нешто романтике, нешто анархизма, нешто мржње према власти и примитивне, погрешно пласиране „тежње за правдом". Е, та Тандина банда је под окупацијом наставила да ради, али за разлику од већине наших официра и патентираних патриота, она је вршила нападе и на Немце, и на љотићевце и на недићевце. Они су остали бандити, али ипак су осећали да народ пати у ропству и сматрали су дужношћу да нападају много веће бандите. А кад су почеле да узимају маха партизанске акције, и кад су видели како сав народ иде уз партизане, и ти Тандини људи су се замислили. Слали су код нас своје „емисаре" да виде како је код нас. Зачудили су се нашој борбености, нашој дисциплини, нашим конференцијама, нашој апстиненцији према пићу, нашем односу према женама као друговима. И код њих је зацело дошло до великих дискусија а на крају је Танда послао свог „ађутанта", неког Драгицу, да пита бисмо ли их примили у партизане, у целини, као „чету". Одговорили смо да не можемо одмах да их примимо, јер наши борци морају бити узор за цео народ, али ако њихова чета буде водила поштено борбу и заслужила поверење, примићемо их. Засад ћемо их сматрати као пријатеље, а верујемо да у борби за слободу народа могу да постану прави људи.

И Тандина банда се доста добро држала у борбама. Борила се храбро. Изгледало је као да ће се заиста преобразити. Ствар-но смо мислили да немамо права да их одбијамо, та ми позивамо све родољубе у заједничку борбу. Али нажалост с једном ствари су се тешко мирили: да нема пљачке. И све су забрљали својим „снабдевањем". У свој „штаб" навукли су свега и свачега, и фотеље, и писаће столове, и завесе, и ћилимове, а „магацини" су им увек били пуни јестива и пића. Притом су произвољно бирали петоколонаше, од којих су се снабдевали. Једном речи, били су четници. А ти знаш да смо ми у то доба живели често на хлебу и сиру с паприком, јер смо узимали само оно што нам сам народ даје. Сеоске народно-ослободилачке одборе Тандини људи, непријатељи сваке „власти", нису поштовали. Ми смо их строго укорили. Објашњавали смо им да тиме бацају љагу на народно-ослободилачку борбу, да тиме дају повода фашистичким бандитима да клеветају партизане као бандите. Они су били збуњени и замишљени. Тражили смо да се њихова чета налази у близини нашег одреда, како бисмо увек видели шта раде. Изгледало је да ће се поправити. Борци су били изврсни — жива ватра. Сам Танда био је снажан младић сав као од живаца и мишића, сав као од опруге. Имао сам утисак да, где год га такнем, има да се ослободи огромна енергија из његовог тела. А Драгица, његов „ађутант", леп као девојка, дрзак, циничан, и интелигентан, био је „политичар" те групе. Ако је Танда давао утисак да је увек спреман на скок, на силовити, неодољиви скок, и да ни један напад не може да га затекне неприправљеног, Драгица је изгледао као да својим проницљивим, мачјим очима види све што се око њега дешава. Кажем ти, што се тога тиче, необичан људски материјал као што уопште у одређеном друштвеном поретку често налазиш врло способне, снажне појединце на друштвеном дну, у неком стихијском протесту против поретка. Приметио сам да неки из дружине потајно прилазе кад држимо политичку конференцију или васпитни састанак, и да из шипражја прислушкују, пошто им приступ није био одобрен. Једанпут сам једнога видео како широко отворених очију, с неким одушевљењем прислушкује и нисам могао да га одагнам, мислио сам да ће то можда помоћи.

Али опет су заспињали. После једне акције они су прославили свој успех, упали у једно наше село, опили се, претресали имућније куће и насртали на женскиње. Било нам је криво, шкргутали смо зубима, стезали песнице, — даље се није могло трпети. Они би се на крају, да смо их распоредили по нашим јединицама, вероватно поправили. Но сада је читава околина роптала против Танде и пребацивала нам што сарађујемо с њим. Не, даље се није могло експериментисати. Поступци Тандине банде много су више шкодили народно-ослободилачкој борби него што је користило њихово јунаштво у убијању Немаца. Сећаш се како је одмах на почетку устанка у нашим редовима био готово акскетски морал, морал који је зачуђивао народ. Нисам појео залогај хлеба ако други нису јели, нисам познавао рођену жену као жену, јер су се сви другови и другарице одрекли сваке помисли на љубав. Радило се о угледу наше борбе, радило се о самом народу, који смо васпитавали.

Били смо у недоумици како да свршимо ствар. Наш штаб је решавао. Тада је баш наишао друг Фића, овај наш Фића, политком дивизије. Дошао је да види стање у нашем одреду и да учврсти јединице, да нам пренесе линију народно-ослободилачке борбе. Када је чуо за случај, питао је шта смо досад покушавали. А онда је рекао: „Ствар је таква, да нема другог излаза. Примерна казна."

Но није то била тако обична ствар. То је била дружина од петнаестак неустрашивих момака одличних бораца. Како их разоружавати? Побити их у препаду — не би била казна, не би имало оног моралног значења.

Фића је узео ствар на себе. Позвао је Тандину „чету". Она се постројила мало даље, а пришли су Танда, Драгица и још неки Аћим — „штаб". Зацело да су видели у чему је ствар. Њихови људи су мрко гледали и држали оружје у приправности. Један наш митраљез је, додуше, био постављен мало даље у шипражју, али то није обезбеђење. Драгичине очи су на све стране мотриле, а Танда је био као набијен експлозивом. И онда им Фића изишао у сусрет. У сељачком гуњу, мало кочоперан, као што га знаш, са жутим брковима, носат, као неки сељак, вртео је немарно револвер о гајтану, као да се тек онако игра и рекао мирно, као да је то природна ствар, која свакоме мора бити јасна:

„Тандо, душо. Нареди твојима да положе оружје. Ти знаш зашто. Примили смо вас као пријатеље, као борце за слободу, против окупатора, а ви сте бацили љагу на ову свету борбу. Борили сте се храбро, али шта вреди кад сте све покварили бандитизмом према народу. Разумеш ли, Тандо, нареди твојима да положе оружје".

Танда је гледао мрко, изгледало је као да ће сад скочити и смрвити Фићу. Драгица је само летео очима овамо — онамо, а на лепушкастом му лицу неки подмукли, надмоћни осмех. А банда позади држала је оружје у приправности.

„Разумеш ли, Тандо? Вама има да суди праведан суд. Положите оружје. Нареди својој дружини. То захтева народно-ослободилачка борба. То захтева наша досад ничим неукаљана застава."

Нисам скидао очи с Фиће и са Танде. Сав сам цептио од узбуђења. Био сам фасциниран, учинило ми се да ће сад растргнути Фићу, пре но што би могли да му помогнемо. А Фића само стоји, гледа мирно, поиграва се немарно револвером о гајтану, и чека.

И десило се нешто необично. Још увек нам се стезао дах у грудима, Танда је дуго гледао, сав дрхћући од унутарње напетости, гледао у Фићу и у круг наших напетих лица, која су била сливена у једно. Драгица је само летео очима с Танде на Фићу, са Фиће на Танду. А онда је Танда спустио пушку, откачио револвер и положио га на земљу, полако скидао реденике и бомбе као да откида нешто са тела, исправио се, погледао у Фићу: „Тако је, друже, ми смо проиграли поверење". Стајао је непомично, гледајући у тог сувог човека жутих бркова и велика носа, а онда, као да је појмио да то није тај жути човек него да то говори читав народно-ослободилачки покрет, да то говори она јуначка партија, која је позвала народ у борбу за ослобођење, — окренуо се својима: „Положите оружје. Ја вам то наређујем, Танда". И они су положили оружје.

Морали смо их везати, ставити под стражу. Они су мирно подносили, као укочени, само се Танда трзао, а Драгица као да је у последњем тренутку још наумио да се измигољи.

Одржано је суђење, прочитана им је пресуда. Танда је мрко климао главом. А Драгица, циник, у претсмртном часу насмешио се дрско и замолио: „Немојте ме сахранити поред овог разбојника Танде, он ће ми под земљом нешто украсти". А онај што сам га затекао како прислушкује нашим састанцима, узео је сат и пружио га нашем политичком комесару: „Друже, нека ти не буде испод части, прими ово за успомену. Слушао сам те кад објашњаваш. Камо среће да нисам све покварио. Било би глупо да кажем: ја нисам лично крив. Па ипак, бар сам назрео оно што је добро."

Остали су трептали очима, као да би и они то рекли, али се стиде. А и нама су трептале очи. Та, сто му громова, били су то момци и по.

Сви су се држали мирно код стрељања. Драгица је још задиркивао своје другаре, и још и мртав имао је онај свој осмех на лепушкастом лицу. Једнога смо помиловали. Био је сасвим млад, и мислили смо да ће он морати да се развије у човека. „Ево га и сад је међу нама. Ено га тамо у оном левом буџаку", показао је Мирко.

„Јел Томаш, без руке?"

„Да, Томаш. Борац је за углед, а у свему беспрекоран. Штета, тако глупо да изгуби руку".

*

Томаш је тихо застењао. Упињао се да не ода бол, али ипак му се измакло. У светлости ватре видео сам како му сјају младалачке, јасне очи. Зденка је процарала ватру, па пришла Томашу: „Боли, Томаше?" — „Ништа, другарице". Она га је погладила по рамену. Он је хтео да спусти длан на њену руку, но кад је већ дигао умотани патрљак, зауставио је покрет и збуњено се насмешио. „Још увек заборављам да немам руке". И она се насмешила на њега топло, и стиснула га за снажно раме.

Томаш је устао и дошао к нама. „Чујем како нешто причате, а не могу да спавам. Ако нисте још сањиви, да разговарамо". Обратио се мени: „Баш сам од тебе хтео да чујем, друже, шта мислиш о пролетерској култури. Код нас у батаљону један друг је о томе говорио, али сам чуо да то схватање није правилно."

Ватра је горела, снег је вејао, споља се чуло шљапкање корака и рзање коња. Негде далеко грмели су бацачи и штектали митраљези. Један звонки женски глас је викао: „Босо, јесу ли стерилизовани завоји?" Крајишник крај мене тихо је јечао и у сну говорио: „Сад моја мати у старој кабаници стоји под крушком, а крушка шушти на ветру..." Сенке су поигравале по зиду, а бело, детиње лице болничарке је блескало, и оно је осветљавало нашу грубу, почађавелу, средњевековну собу, у којој се тихи разговор мешао са праскањем суварака.

1943. *ЈОВАН ПОПОВИЋ*

Босанске девојке носе рањеника
(Свет бр. 4; 16-XII-1944)

ИЗЛОЖБА РАТНИХ ФОТОГРАФИЈА СА ИСТОЧНОГ ФРОНТА

У павиљону Цвијете Зузорић отворена је изложба фотографија из великог Отаџбинског рата. Неколико стотина оригиналних снимака карактеристичних момената из борбе и краткотрајне, али свирепе немачке владавине једним делом совјетске земље, дају нам снажну, непосредну претставу о страховитости, величини и пресудном значају борбе на живот и смрт коју је Совјетски Савез водио са фашистичким завојевачима.

Пред собом видимо херојске бранитеље Севастопоља, поцрнеле од непрекидних експлозија, дима и прашине, како у полусрушеним бункерима, под најтежом артиљеријском ватром два месеца одбијају бесомучне налете подивљалих фашиста.

Видимо совјетску девојку у подруму једне стаљинградске рушевине како за време страховитог бомбардовања из ваздуха не прекида вршење своје дужности, не испушта телефонску слушалицу из руке. Видимо совјетске војнике на мочварним обалама Дњепра, како у води до појаса данима воде најтеже борбе за прелаз преко реке. Видимо како горе тенкови и руше се авиони у пламену, како разбојничке Хитлерове хорде газе и пустоше совјетску земљу.

Убедљиво и речито говоре нам изложене фотографије о безобзирном варварству окупатора. Од музеја у Јасној Пољани, где је живео велики Толстој, од драгоцених културних споменика, од школа, научних института, библиотека, од читавих вароши, остале су само гомиле рушевина. Још су језивије и болније слике немилосрдног уништавања људи, за какво је способан само безосећајни фашистички робот. Шуме повешаних, пострељана, искасапљена деца, брегови незакопаних лешева, то су срамни споменици краткотрајне немачке владавине. Испод тих снимака стоје речи нацистичких вођа, стоје одломци тајних наређења Гестапоа, који показују да почињена варварства нису испади појединаца већ један свесно усвојени, одозго дириговани систем владања.

Али нам изложба показује и други чин драме. Показује нам разбијене немачке хорде у паничном повлачењу. Показује нам немачког разбојника како се обесхрабрен и очајан предаје Црвеној војсци. Пред нама су слике Совјетске комисије за утврђивање ратних злочина, која саставља тешку оптужницу совјетских народа против нацистичких злочинаца.

Најзад, на изложби се налазе и снимци смелих фоторепортера, од којих су многи дали своје животе да би оставили своме народу и човечанству истините документе о величанственом напору, патњи и подвизима совјетских људи у овом рату слободарског човечанства против империјалистичког насиља.

Н. П.

Курс филмских репортера

Филмска секција Пропагандног одељења Генералштаба организовала је курс за филмске репортере. То је први курс ове врсте код нас. На курс су дошли омладинци, које су послале омладинске организације из Београда. Они су већином фото-аматери, који желе да се упознају са филмском уметношћу и да се оспособе за филмске оператере.

Оспособити се за филмског репортера није тако једноставно и лако, како то многима на први поглед изгледа. Једноставно и лако је научити руковати са камером, одвити колико хоћеш филмског негатива, па чак и снимити јасне и светле снимке. Али ми од филмског репортера тражимо више. Ми желимо да се наши филмски репортери што више упознају са правом филмском уметношћу, и да на тај начин постану прави, добри филмски репортери.

Филм је сложена уметност. Она у себи сједињава многе, ако не и све уметности: књижевност, глуму, сликарство, музику, игру, архитектуру. Он је колективно дело режисера, књижевника, музичара, сликара, глумаца, архитеката, инжењера, филмских репортера, оператера, лабораната и других специјалиста. Али, ниједан од ових стручњака не сме бити искључиво стручњак свог посла.

О томе је водила рачуна и филмска секција када је организовала и стварала програм за овај курс. Осим основних знања, које један филмски репортер треба у потпуности да савлада да би могао снимати, на овом курсу слушаоци добијају и основно знање из физике (механика, оптика, акустика), хемије, историје уметности, историје филма, о совјетском филму. Поклоњена је такође нарочита пажња практичном раду и вежбању, ма да се наилази на тешкоће с обзиром на оскудицу у филмском материјалу. Да би наши млади репортери могли да схвате праву намену и корист, коју широке народне масе имају од доброг филма, да би могли снимати за народ и из народа, са фронта и за фронт, одржавају се такође предавања из друштвених наука, а нарочито из наше народно-ослободилачке борбе.

Б. М.

ЧИСТИМО ЦИПЕЛЕ

Неки немачки фон — барон у чину официра долазио је сваког јутра на угао Совјетске и Љењинске улице града Минска, стављао ногу на сандук и не гледајући дечка — чистача наређивао:

— Чисти.

Понекад би бацио дечку коју пару. Међутим, најчешће би „заборавио" то да учини. Али никада није заборављао да пронађе некуману. Педантан као сваки Немац, он би приметио сваки трун, који би заостао на ципели. Гунђао је, сиктао, беснео.

Једног дана се фон-барону учинило да му чизме нису добро изгланцане. Он се разбеснео и ударио чистача чизмом у лице.

Дечку испадоше четке из руку и он паде окрвављен са столице. Притрчаше његови другови чистачи, обрисаше му крв и ставише хладни камен на нос, који беше отекао. У правцу фон-барона, који се удаљавао, претећи се дигоше чврсто стегнуте дечје песнице.

Идућег јутра су дечаци поново седели на својим местима и бучно звали муштерије, као да се ништа није десило.

— Чистимо, гланцамо!

У одређено време дође фон-барон. Он приђе оном истом чистачу, незграпно стави ногу на сандук и промрмља кроз зубе:

— Ну...

Дечак поче одмах да маже машћу високе саре његових чизама. Чистио је чизме марљиво као никада пре тога. Од брзих покрета његових руку тресла му се чупава глава, а на отеклом носу му избише крупне грашке зноја. После неколико минута чизме су се сијале као сунце.

— Го-о-т-о-во!... викну жустро чистач, лупнувши четкама.

Немац погледа право своје блиставе чизме, а затим ознојеног дечака и његов прасећи подвалак се затресе од задовољног смеха.

— Ха, ха, ха... грмео је његов бас пустом и полуразрушеном улицом.

Ускоро су грађани били сведоци једног необичног призора: Немцима су се у ходу распадале чизме. Иде улицом официр са достојанствено дигнутом главом и одједанпут се на његовој сјајној чизми појави жута пега. Пега се претвара у рупу, а рупа у рупетину. Високе саре се распадају до доле и на ногама велике немачке зверке остаје нека врста сандала.

На улици су се почели појављивати Немци, који су носили ђонове под мишком. Шљапкајући босим ногама по тротоару, тетурао се познати фон-барон у чину официра.

Сви су се чудили: „Шта се десило са немачким чизмама?" Само се вешти дечаци-чистачи нису чудили. Они су добро знали ко је сагорео немачке чизме! А како и не би знали, кад су они сами сипали сумпорну киселину у маст за обућу.

ЛЕОНИД ПРОКШИ

„Пионирска Правда"

Ратни извештај

Наша војска осветника
Добила од савезника
Похвалу с признањем
Армијом се сада зове,
И успехе бере нове
Храброшћу и знањем.

Швабе задњу снагу прегну
У свој свињац да побегну,
Ал ништа не вреди...
Кад су знале банде њине
Тол'ка зверства да почине
Сад им плата следи.

У Хрватској, Словенији,
Срему, Босни, Славонији
Свуда иста слика:
Наша војска злочин гони
И весела песма звони
Младих победника.

Руси ушли у Бреславу —
Не задржа ту поплаву
Нико никад више.
Фашисти се залуд бране —
Под њима се ломе гране,
Црно им се пише.

У Келну сви невесели
Куфери су поскупели
Јечи клетва свуд...
И ако се снег још бели
Цео град се журно сели
Ма да не зна куд.

Бомбардери снажно туку
Сваки град и сваку луку
Где год шваба има...
Ко је знао из Русије
Да извлачи ђаконије
Сада бомбе прима.

Берлинци су рата сити
Па не могу више скрити
Своје гњевно „нећу"
Гебелс цвили, Хитлер кука:
„Па зар нам је мало мука,
Баш немамо срећу".

Турска, Либан и Сирија
После много дискусија
Сад мењају веш...
Свака од њих, ето, хоће
Јефтино да бере воће —
Па напада леш...

У Токију опет вриска:
Многи нестали са списка,
А војници посте...
Изгорела силна храна
Магацини ових дана
Имали су госте.

ДУРКО

ПИОНИРСКО ПОЗОРИШТЕ

Пионирско позориште Централног одбора УСАОЈ-а дало је 4 о. м. премијеру „Пепељуге", која је, иако без много актуелне садржине, одушевила све гледаоце, већином мале пионире. Природна глума, песма и успели балет истакли су неколико врло талентованих пионира и пионирки. Пепељуга, Вилма Васиљевић својом стидљивом игром дала је малу, намучену пасторку. Пепељугине сестре, Љиљана Ђукић и Дубравка Перић, успеле су да дају, ма да мало претерано, заједљиве и пркосне девојчице. Сопран дворске опере, Јевросима Поповић, чистим гласом отпевала је јесну песму са пуно осећања. Група малих балерина, а нарочито Ђурђица Бојанић, која се у њој највише истакла, дала је складан балет. Од пионира-глумаца цар Светлан, Михајло Фаркић и дворани, Ђорђе Балинт и Богдан Васиљевић свакако су најталентованији. Сви мали глумци дали су успелу целину.

Сада је у позоришту нарочита живост. Поред свакодневних проба за приредбе, које ће гледати београдски пионири и припремања програма за емисију на радиу, спремају програм за турнеју по Бугарској. На пут ће поћи крајем марта, а посетиће Софију и нашу децу у Бугарској.

У раду имају много сметњи, а као највећа је недостатак бине. Када би имали своју сталну кућу са бином, рад би био олакшан. У позоришту има око 200 уписаних чланова, на пробе долазе увек око 120. Рад је подељен по секцијама: драмска, музичка и балетска. За сада постоји само драмска секција, а у пројекту је организација драмске школе за наше мале, будуће уметнике.

БРИГАДА „РАТИТОВЕЦ"

Приликом капитулације Италије основали су пионири једног горењског краја своју чету. За свог командира изабрали су пионира Душана. Пионири су организовали помоћ Југословенској армији и према својим способностима учествовали у борби против окупатора и издајника. Носили су партизанима из непријатељског упоришта храну и одећу, телефонску жицу и материјал за штампарије. Све су то преносили поред немачких стражара, који нису знали ко су пионири. У непријатељском упоришту појављивали су се свакодневно партизански летци и Немци су одредили строге мере против цивилног становништва. Када никакве мере нису помогле, почели су сумњати у пионире. Припремали су ударац Душановој чети, али су наше бригаде спречиле Немце у њиховој намери. Уништиле су непријатељску посаду и омогућиле пионирима да се организују још јаче и да оснују три батаљона, који данас сачињавају „Словенску пионирску бригаду Ратитовец".

Пионири бригаде „Ратитовец" припремају се заједно са осталом омладином Словеније за II конгрес. Ове зиме сакупили су за војску 700 смучарских штапова, много новца и рубља.

ЖИТКОВАЧКИ ПИОНИРИ

Као што знамо реч „пионир" значи најмлађег радника. Наша снага је мала, али је воља велика да помогнемо нашим борцима. Ми смо свесно схватили борбу наших другова на фронту и зато смо сада и поред игре посветили се раду. Сада се врло ретко виде деца по улицама да јуре беспослена или да се коцкају. Обично се виде у групама где раде по неки озбиљан посао. Ми житковачки пионири, до сад смо неколико пута ишли да товаримо репу, купус и пуно других ствари. Сви савесно радимо, а кад смо слободни скупљамо се у своме дому. Дом смо лепо уредили. Зидове смо облепили паролама посвећеним нашој војсци и другу Титу. Ту се скупљамо сваког дана и организујемо рад. Учимо разне песме, припремамо позоришне комаде које ћемо ускоро давати. Имамо и зидне новине. Прикупили смо доста лепих књига и основали смо књижницу. Наша библиотека није богата, али се надамо да ћемо је уз помоћ старијих другова проширити. Сем тога сваке недеље другови нам држе по неко предавање, поводом којих разговарамо шта ми мали можемо допринети данашњој борби.

Србислав Јанковић,
командир чете пионира

Пионирка - водич партизана

Село Миклошевци. Сив, кишни дан. На прозорима једне сеоске куће спуштене су завесе. У соби је скоро полумрак. Две особе седе погнуте за столом и нешто пишу. Са њихових шајкача пресијавају се петокраке. На столу хартије и црвена чоја, од које се изрезују звезде. Једна мала пионирка седи крај њих и реже. Стража малих девојчица и дечака разасута је на све стране по селу. Чувају другове.

На једном у собу упада мала пионирка Олгица и узбуђено шапуће да усташе улазе у село и да се ваља склањати. Два друга скупљају материјал са стола и нестаје их.

Олгица је извршила велико дело. На лицу јој се одразило задовољство. Али оно није дуго трајало. Зачула је отварање дворишних врата. Пионирка задрхта. „Усташе су" — помисли она. Сваки моменат био је вечност. Брзо се трже и изађе из собе. Међутим, два партизана била су у дворишту, дошли су кроз башту на заказани састанак. Један од њих узалуд се мучио да отвори капију, која је била закључана.

Пионирка се за час створила крај њега и снажно га повукла за рукав. „Друже, ево усташа" — рече она. Он се трже и упитно је погледа, а она ћутећи ухвати га за руку, даде знак и осталој двојици и брзо их уведе у подрум. У подруму је мрачно. Три су револвера пуна, једно мало срце узбуђено куца. Очи мале пионирке горе широм отворене. Мале уши напрегнуто ослушкују. По кад-кад мала напусти своје другове и кратко време се шуња око капије. Потом се враћа у подрум да јави како на цести има много, много усташа и Немаца. Неколико тренутака Олгица је замишљена. А онда полако шапуће друговима да познаје други пут и да ће их она провести.

Три друга се лагано пењу мрачним степеницама, следећи корак мале другарице. Већ су напољу. Четири прилике, три велике снажне и једна посве мала... Брз ход, повијене главе.

А тада, три топла стиска руку са једном малом, чврстом шачицом на стази, што води к оз кукурузе и један прстић, што уперен према брду показује пут.

ЉУБИЦА Б. ЛОПИЧИЋ

Наша деца у Бугарској марљиво уче

Уредништво и администрација: Београд, Краљевића Томислава 11 — телефон: 44-204. — Штампарија „Млади Борац", Београд, Милоша Великог 14